SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NUM. 2 TEL.
TELÉFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2,231

ANY IX.-NUM. 2.776 | BARCELONA, DILLUNS 14 DE OCTUBRE DE 1912 | UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL JOVE

Ignasi Pons y Pons

Congregant de l'Immaculada y Sant Lluís Gonsaga

Morí a Caux (Suissa) el dia 5 d'octubre de 1911, als 17 anys d'edat, havent rebut els Sants Sagraments y la Benedicció Apostólica

(E. P. D.)

La seva mare donya Josepa Pons, viuda de Pons; germans Angelina, Francisco y Montserrat; oncles, cosins y demés parents, preguen a sos amics y coneguts el tinguin present en ses oracions y se serveixin assistir a l'ofici y misses que en sufragi de l'ànima del finat se celebraran el **dimecres,** dia 16 del corrent, a les **deu** del matí, a la parroquial iglesia de Nostra Senyora de Betlem, per lo qual els quedarán agraits

Les misses després de l'ofici y desseguida la del perdó

NO'S CONVIDA PARTICULARMENT

L'Excm. y Ilustrissim senyor Bisbe de Barcelona se dignà concedir 50 dies d'indulgencia als fiels que preguin per l'ànima del finat

La guerra dels Balkans

La ruptura de les negociacions turco-italianes agravaría extraordinariament el conflicte.- Els montenegrins, victoriosos, marxen sobre Scutari amb 20.000 homes

Italia y Turquía

Ha causat gran sorpresa y enorme alarma en tot Europa la nova de que les negociacions que se seguexen a Onchy (Suissa), pera concertar la pau turco-italiana están a punt de rompres. Ja estarien rompudes si Italia no hagués concedit a Turquía un nou terme de dos dies pera firmar la pau.

La continuació de la guerra itali-turca ocasionaría en aquests moments complicacions gravissimes. La guerra general europea se faría difícilment evitable, puig l'Italia, més o menys directament, intervindría amb les armes en la guerra dels Balkans.

Segons informes de bon origen, si les negociacions fracassen, Italia treurá un gran nombre de soldats de la Tripolitania, ont no més hi deixará'ls necessaris pera mantenir la defensiva. Enviará de 60.000 a 100.000 homes a l'illa de Rodes, que's troba próxima a l'Asia Menor y es una excelent base d'operacions. Ocuparà les illes de Mytilena y Chio. Vigilará'l cos d'exército turc que hi ha en el vilaiet d'Esmirna, y en el cas de que aquelxes tropes fossin enviades a Macedonia, l'Italia desembarcaría a l'Asia Menor.

Si la guerra general comensa en els Balkans sense que la pau itali-turca estigui firmada, les probabilitats de sortir victoriosa Turquía contra'ls Estats balkánics disminuirán molt.

Miracles?

Diplomátics y periódics coincideixen en que sols una mena de miracle pot evitar l'imminent declaració de guerra general en els Balkans. Y casi ningú creu en tal miracle.

Informes molt versemblants asseguren que en la resposta que'ls Estats coaligats donarán a la nota de les potencies se concretarán les condicions pera una solució pacífica en els següents termes:

Reformes que s'han d'introduir a Macedonia, Albania, Vella Serbia, Tessalia y Epiri: 1. Nomenament de governadors generals neutres; 2. Creació d'assamblees per elecció; 3. Organització de milicies y de gendarmeries provincials; 4. Establiment del control permanent d'Europa.

Garantíes: Desmobilització immediata de l'exército turc, mentres els exércits aliats restarán mobilitzats fins que les reformes s'hagin comensat.

Se considera segur que la Sublim Porta's negará a admetre tals condicions. Essent aixi, la guerra's farà inevitable.

En el terme de dos o tres dies quedará tot això aclarit.

Les victories montenegrines son certes

Alguns periódics se mostren un poc desorientats per la contradicció que ofereixen els telegrames oficials de Montenegro y els de Turquía en lo referent a les operacions militars dels darrers dies en el vilaiet de Scutari.

Ens sembla útil fer remarcar que les informacions de Constantinobla mereixen ben poc crédit. Es explicable que cada una de les parts beligerants procuri afavorirse en les informacions que dona. Però els ministres turcs tenen per sistema'l desfigurar la veritat, posant el segell oficial a les més formidables guatlles. Els qui han seguit el curs de la campanya de la Tripolitania recordarán les estupendes noves falses que apropósit de la matexa ha escampat la Sublim Porta.

Que'ls primers combats entre turcs y montenegrins han estat favorables als darrers, es innegable. En això coincideixen els més veridics periódics extrangers. Podém citar un interessant telegrama que publica «Le Matin» del seu enviat especial en l'exército montenegrí, y per lo tant testimoni presencial El telegrama de referencia diu aixi:

«Planitza, 11 octubre.—Ahir, al ferse de dia, dugues divisions montenegrines atacaren, amb nou baterias d'artilleria, els atrinxeraments y els forts turcs de Detsitz, Planitza, Milesch, Regai, Skiptxanik y Vragna, els quals, després d'un furiós bombardeig, foren presos per assalt.

»El combat durá catorze hores y s'acabá amb una brillant victoria de les tropes montenegrines.

»La bandera de Montenegro oneja sobre tots els forts.

»Les pérdues dels montenegrins pugen a 32 morts y 48 ferits; les dels turcs són considerables.

»Els montenegrins han fet presoners un coronell y un cert nombre de soldats turcs.

»El tir de l'artilleria continúa avui.

»Les tropes montenegrines avansen rápidament. Llur entusiasme y llur coratge són indescriptibles. L'espectacle es grandiós.»

Y consti que «Le Matin» no's distingeix pas per la seva benevolencia envers els montenegrins.

Notes soltes

Se confirma que'ls malissors (albanesos montanyencs del nord), fan causa comú amb els montenegrins. Segons telegrames de Podgoritza, són ja 6.000 els malissors que cooperen a l'acció de l'exército de Montenegro. Molts altres se presenten a Podgoritza demanant armes pera combatre.

—Els montenegrins han fet presoners fins ara a uns 300 turcs y s'han apoderat de 5 canons.

—El periódic francés «L'Illustration» fa un recompte detallat dels elements d'aviació de que disposen els Estats dels Balkans. El confrare acaba dient: «En resum, y sense tenir en compte'ls aviadors extrangers que poden haverse posat recentment al servei d'una d'aquelxes potencies, tenim raons pera creure que la coalició búlgaro-serbo-grega disposa d'una trentena d'aviadors militars, als quals sols en podría oposarne uns 10 la Turquía.»

(PER TELEGRAF)

Posició recuperada

Constantinobla.—Al ministeri de la Guerra han manifestat que'ls turcs, després d'un encarnissat combat, han recuperat la serra de Zagzale, que havía sigut ocupada pels montenegrins.

Turcs y italians

Roma.—Comuniquen de Benghazi que'l dia 10 els italians varen derrotar als turcs y alarbs a l'esquerra del Bunisafeld, posantlos en dispersió y causantlos nombroses baixes.

Les pérdues dels italians son 12 morts y 83 ferits.

Manifestacions tranquilitzadores

Budapest.—En vista de l'alarma produida a Borsa, el president del Consell ha fet públic que l'imperi austro-hongarés no ha pensat ni un moment en intervenir en el conflicte armat dels Balkans, afegint que'ls crédits suplementaris votats darrerament no tenen cap relació amb els rumors que han circulat sobre suposades mobilitzacions.

Els voluntaris albanesos

Constantinobla, 12.—Segons el «Ikdam», els voluntaris albanesos han lograt desliurar la població de Berana, amenassada pels montenegrins.

Cap a Tesalia

Atenes, 12.—El Diadoch (príncep hereu), y el seu Estat Major han marxat pera unirse a l'exército de Tessalia.

Una gran gentada'ls ha aclamat frenéticament.

Voladura de ponts

Constantinobla, 12.—Comuniquen d'Uskub que'ls búlgars han fet saltar, per medi de bombes, dos pons situats entre Ichtip y Kotchana.

Notes de Montenegro

Podgorica, 12.—Segons despatxos enviats per l'exército del Sud, els turcs varen intentar ahir tarde contestar a l'avens dels montenegrins amb un moviment ofensiu, però varen esser rebutjats.

Els montenegrins, a l'ocupar la serralada de Rogame, varen apoderarse d'un canó intacte, amb regular quantitat de municions.

En l'assalt de Detchitch, segona jornada de la guerra, els montenegrins varen tenir 120 morts y 400 ferits.

Continuan els combats

Podgorica, 12.—Durant el dia d'ahir varen continuar els combats, amb gran violencia, en tota la línia fronterissa.

L'exército del Centre, manat pel príncep hereu, ya donar varis assalts a la plassa forta de Rogane, que fou ocupada a mitgdia.

L'artilleria va bombejar la montanya, poderosament fortificada, de Verana.

Després de viu combat, que va durar fins a mitgdia, els montenegrins varen trencar les línies turques y arribaren a Tuzi, rodejant aquesta població y deixantla completament incomunicada amb Escutari.

Italia y Turquía

París, 12.—La ruptura de les negociacions itali-turques prové de que Turquía demana que'ls articles del tractat de pau que li son favorables siguin immediatament aplicables y que'ls articles favorables a Italia quedin en sospens fins que'l tractat obtingui la ratificació del Parlament otomá.

El plas pera la conclusió de la pau, que expirava aquesta nit, ha sigut prorrogat fins al dimars.

Desde Constantinobla

Constantinobla.—Diu un periódic que preguntat sobre la situació actual un ministre búlgar, ha dit que no es arribat el moment de pendre resolucions greus, per la senzilla raó de que fa ja temps que están preses.

Diuen d'Uskub que'ls búlgars han fet saltar amb dinamita dos ponts del camí que condueix an aquella ciusat.

A partir d'avui, les autoritats turques exercirán la censura pera totes aquelles noticies destinades a la prempsa que's refereixin a assumptes de guerra.

El soldá ha dirigit avui una vibrant alocució a l'exército, en la qual diu que es son desitg conservar la pau, però que tampoc ha de tolerar que ningú desconeixi els drets del país, y que s'anirá a la guerra resolutament si això es precis pera mantenirlos.

Han comensat ja a sortir contingents de voluntaris albanesos pera la frontera montenegrina, y continúen inscribintse en gran nombre.

Al ministeri de la Guerra s'ha rebut un despaig donant compte de que les tropes turques han recobrat les posicions de que s'havíen apoderat els montenegrins, rebutjant además sos nous atacs sobre Tonzy.

Salónica.—Els cónsuls de Serbia y Bulgaria continúen en aquesta ciutat, puig no han rebut cap instrucció de sos governs.

Pels voltants de Krania les tropes turques han tingut una batussa amb un destacament greg, obligantlo a repassar la frontera.

En alguns circols politics s'assegura que la Porta acceptará la nota de les potencies però amb algunes reserves.

Constantinobla.—Els representants dels Estats balkánics esperen encara instruccions de sos governs pera la presentació a la Sublim Porta de les reclamacions formulades.

La mobilització de l'exército se prosegueix amb gran activitat y se creu que dintre de vuit dies hi haurá en la frontera més de 160.000 homes.

—El próxim dilluns passará'l soldá revista a les tropes que's preparen a marxar cap a Macedonia.

Es aquí opinió general que no es exacta la noticia circulada durant el dia de que s'haguessin romput les negociacions de pau seguides a Ouchy.

Ha sigut sospesa avui la publicació del «Tanine» y d'altres periódics per haver faltat a la llei de prempsa, combatent al govern.

Tots ells sortiran de nou demá amb títuls nous.

Segons noticies oficials, continúen els combats a la frontera de Montenegro y s'afegeix que'ls montenegrins atacaren ahir la ciutat de Drenitza, en el districte de Novi-Bazar.

Moltes hores ha estat reunit avui el Consell deliberant sobre'l projecte de resposta a la nota de les grans potencies europees

Se diu a darrera hora que'l consulat de Grecia ha fet entrega de la seva documentació a l'embaixada de Fransa y que'l consulat de Servia ha dipositat sos arxius a l'embaixada de Russia.

Se creu que demá els representants balkánics faran entrega a la Sublim Porta de la seva nota ultimatum.

Circula el rumor de que'ls montenegrins després d'atravessar les linies turques se troben ara davant la ciutat de Touzi, que ha quedat incomunicada amb Escutari.

El vapor grec «Athanasoulis» ha sortit avui d'aquest port de Constantinoble amb pabelló rus.

S'assegura que'l dilluns contestaran els Estats balkánics a la nota austro-russa; s'explica aquest retrás per la dificultat de les comunicacions telegráfiques entre Belgrado, Atenes y Sofia.

Impresions optimistes

Londres. — Afirma «The Standart» que en els centres oficials predomina ara el més complet optimisme respecte a la qüestió dels Balkans, puig s'está convensut de que la diplomacia europea lograrà evitar l'amenassadora guerra.

Mentrestant, els montenegrins no's mostren molt disposats a abandonar la lluita, y s'afirma que darrerament s'han apoderat de Beliopolia.

Per el «statu quo» territorial

Londres. — Les cancilleries austriaca y russa han comensat a estudiar la redacció d'un projecte d'acord, qual base seria la conservació pera Turquía de tota la provincia Bazar, de manera que qualsevol que sigui el resultat de la guerra en que s'empenyin els Estats balkánics, será mantingut per Europa el «statu quo» territorial, y això constituheix la millor garantía de que no ha de produirse la menor complicació internacional.

Entrevista interesant

Viena. — Corre'l rumor de que han de celebrar una entrevista l'emperador Francisco José y el rei Nicolau de Montenegro.

Noticies desmentides

Atenes. — Els periódics desmenteixen amb indignació que Grecia intenti separarse de sos aliats y també desmenteixen la noticia segons la qual els grecs havien atacat una població turca.

L'esquadra grega

Londres. — Comuniquen d'Argelia que ha arribat avui allí, procedent de Liverpool, el contratorpiller grec «Halcon», y que demá o passat són esperats els altres dos recentment adquirits a Anglaterra pel govern helénic.

Del mateix port ens diuen que aquest matí ha abandonat aquelles aigües, amb direcció a Creta, el creuer rus «Oleg».

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

ACTUALMENT

Exposició especial y venda

DE

Alfombres, Tapisseríes y Cortinatges

Tapets, Portiers, Coixins, Pells, Estors, Visillos, Colxes, Edredons, Mantes, Mobiliari, Lámpares, Gerros, Figures, Pedestals, Paraigüers majólica, Mundos, etc., etc.

Preus considerablement reduits durant els dies d'exposició

SECCIÓ DE TEIXITS COLOR (planta baixa)

Ocasió Teixits, classe forta, pera devantal y refajos, surtit en dibuixos; el metre a Ptes. 0'35

Sindicat d'Autors Dramatics Catalans

Vetllades d'Esquerra Catalana

Avui dilluns a la nit se tancará l'abonament de les quatre funcions a dimecres de cada setmana.

Se suscriu al C. N. R. del carrer de Pelai y demés Centres de districte.

De la dictadura espiritual a Catalunya

(Retorn a una Doctrina de l'Entusiasme cívic propost com a base religiosa de tota forma culta d'Acció)

ORACIO XIX

La Filosofia de l'Art, segons en Jaume Pahissa

Aquests dies no es que no hagi resat l'Estudiant de l'Entusiasme. No es que no hagiu resat, tampoc vosaltres. — Es, senzillament, que vosaltres heu resat (...segurament: per pietat ho vull suposar), per la vostra banda: l'Estudiant per la seva banda a son torn.

Jo us he vist, del rest, aquests dies, a l'un amant a escollar les gistonparisenques llissons del Curs del Prof. Dr. Nicolau d'Olwer; a l'altre, reconfortar la voluntat abaltida a l'altar de la deessa Angerona, patrona de silencis y de voluptats; després hi ha hagut un de vosaltres que, de 5 a 6, ha sigut tota aquesta setmana a la Seu sens faltar un dia; y, encara que no ha mancat qui s'ha passat tot aquest temps abrivant discordies y petits odis-preus (fos l'Odi-Dignitat, encara!), la veritat es que, en general, heu estudiat, heu dibuixat, heu aciutadanitzat les vostres forses: heu dit les vostres oracions. Això convé molt: com el pà que's menja. Fins el dia en el qual heu descobert una petita defectuositat gramatical (per exemple: *el fet que no'n tenim, avui dia, participés de present a la nostra llengua*), quin dubte hi ha que heu fet la vostra oració?

Ara: que no hem resat plegats; que, potser, convindría no interrompre l'habitut de l'oració colectiva. També es veritat això. Y jo vos resto agrait del fet que'm volgueu escoltar quan reso en veu alta per la salvació de la meva ánima y la de l'ánima de tots vosaltres—els qui'n teniu, d'ánima, que això es contingent—en general.

Doncs avui ens dedicarém a compendre el modo com en Jaume Pahissa comprén la «Filosofía de l'Art»... Advertint: que m'aprofito de converses amb el Mestre, que soc un indiscret revelant meditacions encara no escrites—o escrites en part sols—pel seu autor, y que la meva exposició es una reconstrucció de lo que en aquelx precís moment recordo. Es, ho gosaré a dir, una improvisació... preparada.

Hem explicat per qué no hem resat; hem significat per qué resarém; hem anunciat qué es lo que resarém. (Aquí, en aquesta iglesia, tot s'explica o se significa o s'anuncia). Ara no falta més que comensar, sembla... Doncs no: una advertencia: encara que respecto com el primer la santedat del temple, avui us permetré una cosa que no toleraré cap més dia: Com que'l discurs, avui, es filosófic (al menys, per la materia), vos permeto que fumeu sense limitació de quantitat ni de qualitat de cigarrets, tot el temps que passarém acomboiats. Filosofar es fumar: aproximadament, está clar. Kant, ja ho sabeu, fumava com un carreter: y, encara que en Tolstoi (oh prehistoria!) li retregui, trobo que Kant sabia lo que's feia aleshores que, a les cinc del demati, comensava a cremar tabaco tot guaitant el campanar de Königsberg.

Primer moment de l' Oració

I

Tot filosop té dret a «posar» les questions que estudia y que tracta d'iluminar.

Mireuho com vulgueu.

Aquest dret, no recordo que estigui expressament consignat en la «Déclaration des droits de l'home.» No vol dir res, això.

El dret de posar les qüestions es inseparable del dever—diriem—de resoldrerles. No se pot exigir de ningú una resolució d'un problema sense la llibertat inalienable de situar aquest problema.

Amb una paraula: tot pensador está autoritzat pera personalitzar lo importa quina idea (aixi, en general.)

Doncs el modo com en Pahissa ha usat d'aquesta llibertat es el següent:—En primer lloc, en Pahissa no es que hagi «cridat» aquestes idees al seu cervell: es que éllés s'han presentades: l'ocasió importa poc: un dia ha sigut una discusió amb en Lamothe, un altre dia ha sigut una réplica a un amic aficionat a la metafísica... Es dir: es una construcció gens forsada, gens volguda:—vaja, en Pahissa no es un pedant, eh! Tot vos ho haig de donar mastegat! Ja'm faig cárreg, ja, per això: com que no tenim participi de present, a la llengua nostra... (

A fi y efecte de situar la qüestió, en Pahissa proposa una representació esquemática de les arts, les quals vindríen sintetitzades—en quant a la posició—per la llur inscripció en un quadriláter.

Això es purament convencional.

Suposém (prescindint de l'espai, ara de moment) que signifiquém la Pintura y l'Escultura pel número 1; la Poesia pel número 2; l'Arquitectura pel número 3; la Música, en fi, pel número 4.

Ara, suposém que aquests números representen posicions independents (fins a cert punt) en l'espai: aleshores tindrém, per exemple:

1. (Pintura y Escultura).
2. (Poesia).
3. (Arquitectura).
4. (Música).

No hi ha inconvenient en que aquestes quatre posicions siguin els ánguls respectius d'un quadriláter.

Aixi la qüestió queda posada. Anem, treiem consequiencies (les quals són sempre «principis d'investigació»: no ho oblideu).

II

La primera consequiencia es útil, sobre tot, al psicóleg, y ella potser es una nova llum en el problema de les vocacions artístiques:

Admeses les posicions proposades, qué es lo més oposat, en el nostre esquema?

La posició 1 es veina de la posició 2; próxima, també, a la posició 3. La posició oposada a 1 es 4. — Doneu ara el nom que correspon (segons l'esquema) y tindreu també que lo més oposat a la Pintura y a l'Escultura es la Música: el talent del músic es oposat de fonamental y essencial oposició al talent de l'escultor y del pintor.

La prova experimental, diguemho aixi, d'aquesta oposició, ens la dona l'historia de l'art: no hi ha memoria de cap músic de rassa que hagi conreuat amb fortuna la pintura y l'escultura. En canvi, el talent de l'escultor y del pintor es próxim al talent del poeta y de l'arquitecte: recordeu els grans homes del Renaixement a Italia.

Aixímateix, hi ha exemples de grans músics poetes y de grans poetes músics; d'arquitectes músics també (Sigfried Wagner). La posició 2 y la posició 4 no són oposades com la 1 y la 4.

Aquesta primera deducció — o aplicació de l'esquema a la psicología de la vocació artística, ens conforta sobre la legitimitat de la posició adoptada.

III

Ara sols manca un petit retorn al nostre punt de partida pera «formalisar», per dirlo aixi, el nostre quadriláter.

El mérit d'aquestes indagacions den Pahissa consisteix, al meu modo de veure, en que, en una materia que tant se presta al lirisme, el camp de mobilització de les forses mentals no passa del sentit comú. Això es com una matemática elemental de l'art.

Aixi es que, pera «nombrar» les posicions 1, 2, 3, 4, y pera relacionarles mutuament, se val del tecnicisme admés:

2 y 4 serien les arts del temps;
1 y 3 les de l'espai;
1 y 2 les imitatives;
3 y 4 les imaginatives.

Figuradament tindriem, doncs:

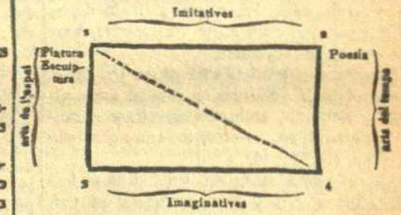

Per la linia de punts indiquem l'oposició ja notada entre l'art més espiritual (la Música) y l'art més material (l'Escultura), oposició revelada experimentalment en l'oposició entre'l talent del músic y el talent de l'escultor y del pintor.

Segon moment de l'Oració

I

Si us fixeu, de la més material a la més espiritual de les arts, hi ha una gradació, que podría representarse aixi:

1. Escultura.
2. Pintura.
3. Poesia.
4. Arquitectura.
5. Música.

Y la Música contindría aquesta gradació, en els seus moments capdals constitutius:

1. Melodia.
2. Armonía.
3. Composició.
4. Instrumentació.

Preneu aquestes dues escales: compareules. Vosaltres trobareu que elles se corresponen perfectament.

Es dir, que podriem formular aquestes proposicions:

1) Lo que té la Música de més espiritual es la Melodía.

2) En la seva vía vers lo material, la Melodía devé Armonía, Composició, Instrumentació.

II

Sols desenrotllant aquestes proposicions, per inferencies llegítimes, nosaltres arribem sens dificultat a definicions no solament tolerables sinó rigorosament exactes dels elements constitutius de la Música.

Així:

L'armonía es l'element poétic de la música;

la composició, l'element arquitectural;

l'instrumentació, l'element esculptural y pictóric.

O bé — els números expressant sempre les posicions (invertides) del quadriláter propost, y el signe más una suma, diriem, qualitativa:

Melodía igual 1.
Armonía igual 1 más 2.
Composició igual 1 más 2 más 3.
Instrumentació igual 1 más 2 más 3 más 4.

Y, fent correspondre especialment les escales a les quals ens referim en el paragraf anterior:

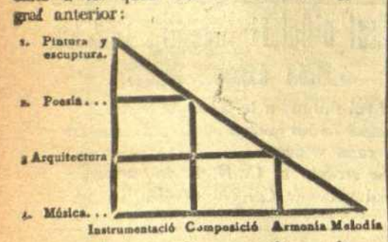

III

Feita la prova experimental:

Aquests elements de la Música s'observen destacats en els següents exemples:

1) El Cant popular y la Música litúrgica són casos de melodía pura. En l'historia de l'art, Schubert es un cas de melodía quasi pura també;

2) Hi ha músics en els quals predomina un d'aquests elements: en Bach, la composició; en Strauss, l'instrumentació;

3) Beethoven recorre'ls graus 1, 2, 3, y ell es gran per melodía y per armonía y per composició;

4) Finalment, Ricard Wagner concentra en una síntesi poderosa l'element musical propiament dit y l'armonía y la composició y l'instrumentació, y en aquest sentit es el músic pur y el poeta y l'arquitecte y l'escultor y el pintor de la Música, més enllá del qual ja es impossible avensar. Weber, Mendelssohn, Schuhmann, l'haurien precedit en dita síntesi: ell els ha superat.

***

Amics meus, com veieu, aquestes són coses clarissimes. Són coses que devieu conéixer y, sens perjudici de tornarhi, avui les abandono a la serietat de les vostres reflexions.

DIEGO RUIZ

ECOS

AVUI ENS posem a escriure'ls «Ecos» amb les sabates empolsades y vestits de vellut.

Tornem de Moncada; de la «Font del Ferro», aont uns quants hem dinat amb en Bertrana, el nostre bon amic.

Un bell jorn, el d'avui. Ens hem trobat tots al estació del Nord; el regidor senyor Nualart ens ha pres el ticket, evitantnos la molestia de fer qúa.

A Sant Andreu hem recullit nous amics. Hem saltat a Moncada.

Una pelegrinació de tenda en tenda cercant butifarra blanca, se's comensada immediatament.

Després a comprar pá tendre, com una nina en la part de mo'la, y ros y cruixent en la crosta, com la terra d'argila ressecada. Un bon ví, servit per una bella tavernera, ha finit l'esmorzar.

Y hem emprés la caminada per la carretera blanca. El Besós era sota nosaltres, ensenyant aquella conca seca que sembla dir: per aquí deuria passarhi aigua.

Les alteroses y ensems suaus montanyes de la costa, ens ensenyaven l'esquena coberta de boscos de tall, amb claps de vinya. Semblava un quadro den Sunyer.

Hem arribat a la masía, hem pujat a la Font del Ferro, seguidament. Envolta a la font, un bosc de pinetons. Un d'aquests deliciosos boscos d'arbres de quinze a setze anys, que no fan llástima ni respecte; que fan ombra per qui ho sab, peró no conviden a entrarhi; que ofereixen les pinyes a flor de má, ja que no de llavi, perque les pinyes abans de menjarse'l fruit necessiten sofrir el dolor de l'espinyadura.

Hem begut aigua ferruginosa y després hem contemplat unes delicioses fembres que saltaven la corda.

Primer la saltaven amb uns nins al bras. Després afollades pel moviment, els han deixat y eren elles, les mares y mainaderes, les que saltaven com isarts ensinestrats, burlant la corda voltadora.

Y assota una glorieta s'ha dinat. Un dinar camperol amb pollastres y conills, amb pebrots y tomátecs, amb carquinyolis y *á rancio*. Tot amanit amb rialles, tot entre gent que es deien tots de tú.

Després café a Moncada. Una visita al bal del Casino Colón y la tornada en un tren atapait d'una manera senzillament descaradá per lo que a la Companyia del Nord la referencia.

Y el dia s'ha acabat. Dormirem plans, peró en la seguretat d'haver afermat unes volgudes amistats y d'haver posat un próleg confortador en la nova vida d'aquest fort escriptor, que's diu Prudenci Bertrana.

—o—

COPIEM de «La Veu»:

«Cosori.—Ha sigut demanada la má de la cupletista Paquita Escribano pera'l torero Gaona.»

Potser sí que allò del redactor taurí, no será cosa de «La Vanguardia» sinó de «La Veu».

Ja no'ns extranya res després de veure com alguns redactors de «La Veu» aixequen ela ganys contra qui entona «Els Segadors», y de sentir an en Camsó condemnant les estridencies.

Tampoc ens estranyaria que s'escribís en catalá «La Publicidad» y en castellá «La Veu».

Per aixó no's volía morir ih vella, que deia aquell gran periodista anomenat Aldavert.

DE POLÍTICA

NOTES Y COMENTARIS

Els complix

Inesperadament y obeint, tal volta, a coaccions que certs personatges exerceixen sovint sobre aquella casa, surt ahir «La Publicidad» contra nosaltres, encegada y furienta com un miura, acatant la voluntat taurófila del seu inspirador don Emili Junoy.

Fa malament «La Publicidad» en insistir sobre la questió de la reversió dels tramvies. Ella té la tossudesa del que ha perdut y apelará fins davant de la Suprema Causa, peró nosaltres ho som més, amb aquella freda persistencia d'un fiscal que compleix un dever.

No, no callem, ni callarem en la nostra campanya contra l'aplassament de la reversió de tramvies. Que la Comissió provincial denegá el recurs que's va aixecar contra l'acord municipal? Nosaltres escrivirem contra aquest acte articles que ningú, ni «La Publicidad», ha rectificat. Que l'exgovernador ha dictaminat a favor de l'aplassament de la reversió? No'ns extranya. El senyor Portela, durant aquests dies, les únicques censures que ha rebut, trencant el general ditirambi, són les d'EL POBLE, mentres «La Publicidad» semblava escrita pels senyors encarregats del negociat de la prempsa en el Govern civil.

Del senyor Marial, ja no voliem ni parlarne. Expulsat del nostre partit, pot seguir la trajectoria política y administrativa que tingui per convenient. Es un més, un de tants. Peró ell, no representava més que un home, un regidor, y jutjat per les autoritats de l'esquerra catalana, EL POBLE prescindirá d'ell, perseverant tan fermament com abans contra lo que considera un Panamá municipal. Anirem a la conferencia, al miting, a la manifestació y al Parlament. Agotarem totes les accions y totes les activitats y «La Publicidad» podrá convences de que EL POBLE no fa les coses a mitges, sobre tot quan aquestes coses són substancials pera l'ética de la seva comunió política y pera l'economía ciutadana.

En quant als comentaris que feiem a l'intent de nomenament de delegats consistorials pera la comissió mixta que ha de vetllar per l'escrupulosa execució del contracte de neteja pública, no sols no'ls rectifiquem, sinó que insistim en ells amb tota la nostra ánima.

Notis bé, no obstant, que no eren propiament tals comentaris, sinó exposició y potser, fins a cert punt, glosa d'uns acords presos per l'honrada — ara més que mai — minoría de l'U. F. N. R.

Y nosaltres els trobem nobles y posats en raó aquells acords, perqué quan qui ha de tenir delicadesa no'n té, han d'esser els altres que amb un acord de raó, l'imposin.

El senyor Marial y el senyor Vallés y Pujals foren ponents del contracte d'escombraries. El senyor Mir y Miró va votarlo y va defensarlo. Tothom recorda lo combatut que aquell projecte va ser pels altres elements del Consistori.

Doncs, no seria de rectitut, de bona fe, que quan se tracta de crear la comissió que ha de vetllar pel compliment del contracte, *els* senyors que l'engendraren y els que'l votaren, diguessin als que'l varen combatre:

—Sigueu vosaltres, els que tan dolent el trobáveu, els encarregats de ferlo complir amb totes les ventatges que pogueu per l'Ajuntament?

Y aixó aquells senyors no ho han dit. Y se portaven entre mans una comissió forjada segons convé an ells y als interessos de la companyia, excluintne a tot element nou del Consistori, sense pensar que els federals nacionalistes vetllen per la ciutat Insidies? No, no, veritats com a temples. Y prova de que són tals veritats, que sols a l'anunci de l'acord dels esquerrans s'ha desistit del nomenament d'aquells senyors pera delegats consistorials en la comissió mixta.

***

«La Publicidad», en el darrer paragraf del seu article diu que'ls que van en contra del senyor Marial, potser siguin precisament dos únicos que precisamente aprovechen el escaso margen de lucro que puede ofrecer un contrato que las personas conocedoras de este servicio público — el de la neteja pública — han declarado bien estudiado y ventajosísimo».

El nostre «leader» municipal en el Municipi, el senyor Lluhí y Rissech, va esser, amb els nostres, dels pocs, dels comptadíssims, que va votar contra'l projecte de neteja pública, contra gairebé tothom. EL POBLE CATALA fou, potser dels pocs, sinó l'únic diari que feu campanya en contra. A qué respon, doncs, l'acusació covarda de «La Publicidad»? Ni periodísticament, ni políticament, ni particularment, la volem tolerar. Els nostres homes se diuen Suñol, Corominas, Carner, Lluhí, Gubern, Layret, Bastardas, Roig y Armengol, Rius, Ferrer, etc., etc.; la nostra redacció está composta de joves ben coneguts, plens d'humilitat, peró també d'honradesa. «La Publicidad», si creu, si sospita qualsevol baixesa, deu dirho, perqué nosaltres, quan acusem, ho fem tant clarament, que'l nostre partit arriba fins a l'eliminació dels acusats. Tolerarem que'ns diguin insidiosos, fracassats, egoistes, sectaris, en tot lo que impliqui judici político, peró acusacions deshonroses, no. Y ho tornem a repetir. Ni periodísticament, ni particularment.

No escrivim per escriure «La Publicidad» no es una cosa metafísica. Es un compost d'homes que suposem amb solvencia política y moral, davant dels quals se pot acudir quan contra un partit y persones, tingudes per tothom, fins pels lerrouxistes, com honorables, se fa una acusació com la que ahir va escriure.

Ha descendit el sentit moral de la nostra política, peró ni els acusats, ni els complix, poden convertirse en acusadors. Contra aixó oposarem tot, tot Y ho diem sense orgull, peró ben fermament.

El follet del Sr. Marial

—Y, doncs, el follet del senyor Marial?

Heusaquí la pregunta que aquests dies se fan els que s'interessen per les qüestions municipals. Perqué'l senyor Marial «menassá» amb la publicació d'un follet, en el qual havia de demostrar «a» més «b» que l'allargament del plas de la reversió dels tramvies era tan convenient pera la ciutat; que'ls senyors Suñol, Carner, Bastardas, Layret, Corominas y Roure s'havien equivocat llastimosament a l'emetre'l seu famós dictamen condemnatori, y que també estava desviada per complet l'opinió que s'havía declarat oposada an aquell desgraciat acord municipal.

Peró el follet no surt. Prou s'ha anunciat, prou digué'l senyor Moles que l'aplastant estudi se publicaría a l'endemá mateix d'expulsar l'Assamblea del partit al senyor Marial, prou l'interessat ha vociferat, ha cridat, com l'senano de la venta».

—Quan surti el meu follet!.. Ja veureu com els faig callar a tots aquests de les insidies...

(El senyor Marial y altres, de les acusacions concretes ne diuen insidies.)

Y a pesar de tot, el follet no surt. No surt y hi ha qui diu que ni surtirá siquera, cosa que fora de lamentar, perqué ens perdriem una defensa, LA UNICA, fe'a fora del Consistori d'aquell Panamá municipal.

Ahir preguntavem pel famós follet a un regidor dretista que es un foribond antitramviari.

—Oh!, el follet ningú l'ha vist per ara... Peró vosté hi creu en el follet?

Y desseguida ens explicá una táctica marialesca ben divertida.

El conseqüent regidor vol aparentar abans que tot que es home enterat y estudiós y que está al cap d'avall de totes les coses municipals. Pera aquest fi ja té uns amics que, no atrevintse a defensarlo de segons qué, us surten amb aquesta:

—Ja veureu: en Marial será tot lo que volgueu; peró es home de molt talent y estudi. Es capás de passarse les nits en vetlla estudiantse una qüestió.

Conseguit aixó, o creient haverho conseguit, ve'l fer por en el Consistori amb la tremenda erudició o l'esclafadora competencia respecte a l'assumpte en discusió. Mentres aquesta dura, mentres parlen els contraris, l'extraordinari home s'asseu prop de la taula dels secretaris y fa uns números y pren unes notes que han d'aixafar, que han d'ensorrar, que han d'esmicolar al desgraciat regidor que parla en contra.

Peró no cal espantarse. En Marial no aixafará, ni ensorrará, ni esmicularà res. Si parla fará un discurs sense importancia. Encara que lo més probable es que ni siquera parli y se fiqui el paper amb els suposats números y notes, a la butxaca.

Doncs amb el follet passará lo mateix. No surtirá, y si el senyor Marial tingués la temeritat de ferlo sortir, pitjor pera ell. Si l'obra es tota seva, el gran municipalista perdrá tota la fama que li han fet els sis contertulis de la «Maison Dorée» y els grans intelectuals de «La Publicidad».

Més o menys, ens deia aixó el nostre interlocutor, que no hi ha dubte coneix al seu company d'Ajuntament, bastant bé.

Nosaltres, de totes maneres, esperem el follet. No pot esser que no aparegui, després de tant anunciarlo.

Y ja veu el confrare del carrer de Barbará que pera donarli gust tornem a posar en circulació el nom del seu amic, cosa que creiem innecessaria després de la liquidació de l'Assamblea. Peró ell ho vol y nosaltres som més cortesos de lo que'ns suposa.

El catalanisme de "La Veu"

Ja'ls van coneixent.

El «Diari de Sabadell», periódic que no es pas de l'Esquerra, escrivía ahir:

«En Francesc Cambó publicá fa pocs dies en «La Veu de Catalunya» una Carta endressada al President de l'«Unió Catalanista» explicant el perqué no assistirá a l'Assamblea de Tarragona, donant així'l sant y senya als seus subordinats pera que no hi concorrin.

El Dr. Martí y Julià contestá tot seguit dita Carta amb altra sumament atenta en que desvaneixia les afirmacions y supósits fets pel senyor Cambó; y d'aquesta resposta n'enviá'l Dr. Martí y Julià una copia a la «Veu de Catalunya» amb un respectuós B. L. M. solicitant del seu Director (que ho es don Enric Prat de la Riba), la publicació de la mateixa pera desvaneixer errors en beneficí de la germació catalanista.

Doncs bé: ni la Resposta del dignissim President de l'Unió» ha sigut publicada, ni tan sols esmentada, en «La Veu de Catalunya», ni'l senyor Prat de la Riba s'ha dignat enviarlá dues ratlles d'excusa al doctor Martí.

Aixó y el no publicar «La Veu» gairebé cap nova de la referida Assamblea, quan se li envien fetes per la Comissió Organitzadora com als demés diaris de Barcelona, son motius de ben durs comentaris entre la gent catalana.

Quins procedíments son aquestos que jamai el catalanisme havía usat?

L'assistir o no a l'Assamblea es potestatiu de cadascú; però es d'obligació'l guardar certa correcció davant de la mateixa.»

Ja es hora de que'ls bons catalanistes se vagin convencent de lo acomodatici del catalanisme de «La Veu.» Es un catalanisme d'ocasió, que no más surt quan convé a baixos fins partidistes.

Un homenatje

El nostre estimat amic don Eduard Calvet fou objecte ahir d'un altre acte d'agraiment dels que's mereix pels seus serveis ón els cárrecs que desempenya.

La Cambra de Viatjants y Representants que'l tingué en la seva presidencia, darrerament li oferí un espléndit banquet en agraiment a les gestions que desde aquell lloc realitzá y al redós d'una llarga taula de la Maison Dorée, se congregaren ahir al migdia nombrosos socis d'aquella entitat, en nom dels quals pronunciá fervoroses paraules l'actual president don Eusebi Barrera.

Abans fou colocat en el saló d'actes de la Cambra, el retrat del senyor Calvet, amb qual motiu tingué lloc en ella una gran solemnitat.

Les Joventuts F. N. R.

En la reunió que celebrá'l dijous passat dia 10, el Comité de les Joventuts de Barcelona, entre altres acords d'importancia, prengué'l de dirigir un missatge de simpatia als governs de les petites nacionalitats dels Balkans, per l'enteresa y valentía que demostren al posarse enfront de l'unitarista estat turc y reclamarli'l reconeixement dels principis nacionalistes amb l'incorporació a llurs respectius estats, grecs, serbis y búlgars, de les comarques y pobles que tiranitza tan bárbrement.

An aquest acord hi ha'l propósit de donarli gran importancia segons se presentin els aconteixements, realitzant altres actes de adhesió y encoratjament als pobles que lluiten per la llibertat de la seva terra.

L'assamblea lerrouxista

La sessió segona de l'Assamblea municipal dels lerrouxistes comensá el dissabte, a la nit, a la mateixa hora que la primera.

La concorrencia, escassa.

La taula elegida en l'anterior sessió ocupá la presidencia. Ni un aplaudiment acullí la presencia del senyor Lerroux en el local.

Pera la millor marxa de l'Assamblea, se nomená una ponencia pera estudiar les esmenes y acceptarles o rebutjarles.

Oberta discusió sobre la totalitat de la constitució del partit, va consumir un torn en contra el senyor Borjas.

El senyor Piferrer va consumir un torn en favor, contestant al senyor Borjas.

El segon torn en contra el va consumir el senyor Guerra del Río.

Intervingueren, además, en la discusió, diversos assambleistes, entre ells, el senyor Emiliá Iglesias.

Com que encara hi havía molts senyors que tenien ganes de fer discursos, el senyor Giner de los Ríos aixecá la sessió a les dotze de la nit.

Es de notar que va esser acullida amb «bravos» y «molt bé» una manifestació d'un orador, que demaná sancions pera'l queixe, de la mateixa manera que se n'acordaven pera'ls regidors y diputats.

Varies

Ha mort a Alacant ont havía anat a cercar curació, el senyor Angel de la Guardia, gendre del gran Pi y Margall.

El senyor la Guardia era un caracteritzat federal y un escriptor de molt de mérit. Havía colaborat amb molta inteligencia en «El Nuevo Régimen», el gloriós setmanari desl qual l'immortal catalá escampá la seva doctrina.

D. E. P.

—Ahir varen marxar cap a Madrid, a l'objecte de pendre part en la votació del projecte de Mancomunitats, entre altres diputats, el senyor Cambó.

—Els senyors Barrio y Cordoncillo visitaren l'entitge social de l'Agrupació Socialista d'aquesta ciutat. Ahir foren obsequiats per aquesta entitat amb una excursió al camp.

De Barcelona se dirigiran a Lleida, Saragossa y Valladolid.

—Ha sortit cap a Riudoms, ont passará uns quants dies, el diputat a Corts senyor Sol y Ortega.

El día 17 o el 18 marxará cap a Madrid.

El miting del C. N. R. del districte VII

Aquest acte celebrat abans d'ahir vespre en la valenta entitat de la barriada del Paralel, tingué remarcable importancia, per les declaracions dels oradors y per l'entusiasme amb que eren rebudes per la nombrosa concurrencia que omplenava el local.

A les deu y quart doná comens al miting presidint el nostre amic senyor Batalla qui desseguida doná la presidencia al diputat a Corts per Barcelona y distingit amic nostre don Pere Coromines. Acte seguit aquest doná la paraula an en

Bertrán y Ballet

Comensa dient que parla en nom de la secció d'E. y Propaganda y del Comité de Joventuts de Barcelona. Fa historia de la vida de Lluita que ha portat el Centre desde la seva fundació. Esmenta els treball's duts a cap pera la catalanització dels republicans de les barriades del Poble Sec y Sant Antoni per medi de la cultura y de la sinceritat y honradesa en els procediments polítics. Creu que essent dites barriades eminentment republicanes lo que manca fer en el camp catalanisme netament republicá. Promet que ell y el Centre continuarán més entusiastes que mai l'obra empresa fins a fer del Centre un baluart importantissim y indestructible dels nostres ideals de patria y llibertat. En nom del Comité de Joventuts dedica un record a les víctimes de Juliol de 1909. Fa remarcar que si les nostres joventuts han emigrat del camp político refugiantse en els «music-halls» y en les plasses de toros, es degut al eruditisme estéril dels joves de la Lliga y al fanfarronisme matoneso y perturbador dels joves lerrouxistes. Acaba advocant perque'l nostre partit seguelxi desenrotllant la seva acció de puresa y dignitat polítiques que'l portará al triomf, pera lo qual ofereix el concurs de les joventuts del partit.

Vila

Es rebut amb aplaudiments. Fa remarcar primerament la vitalitat de que dona mostres el nostre partit celebrant acte sobre acte y miting sobre miting a pesar de l'indiferencia ambient contra la qual lluita amb fe. Aludeix als aconteixements que están desenrotllantse als Balkans y Turquía europea y creu que deuría aprofitarse la celebració de l'Assamblea nacionalista de Tarragona pera fer una demostració de les nostres simpaties envers les petites nacionalitats d'Orient que lluiten pel reconeixement de lés llibertats nacionalistes contra el poder de la decadent y despótica Turquía. Parla després de Catalunya y els seus partits polítics, afirmant que fora dels regionalistes del partit radical y de l'U. F. N. R., no hi ha an a la nostra terra altres partits que puguin merexer el nom de tals; tant sols pululen petits esgarrapats d'ambiciosos sense importancia y que no val la pena d'esmentar.

Analitza els partits regionalistes o coalició de dretes, y radical el seu passat, el seu present y el seu pervindre, afirma que la seva actuació se veurá ignominiosament coronada pel fracás que ja comensa a apuntar en l'horitzó político. Finalment enalteix els nostres ideals de federalisme y de república.

Gambús

També es aplaudit a l'aixecarse. Comensa dient que parlará com an familia, com entre amics car considera que ho son tots els que l'escolten. Aludeix al procés que s'ha desenrotllat en el si del nostre partit desde la seva constitució fins avui, les discordies intestines que l'han minat resantli forsa y prestigi y acabent amb l'escisió dels fins avui correligionaris nostres, que s'han passat al reformisme.

Demana que, ja que s'ha expulsat als díscols, als inadaptats, ens abrassem fraternalment els que quedém dintre l'U. F. N. R., sense preguntarnos mutuament la nostra procedencia, y si procedim d'aquest o l'altre camp político, car l'unitat d'ideals y sentiments que avui ens lliguen han d'ofegar tota murmuració, tota crítica negativa de tarla de café. Fa referencia a l'«affaire» de l'aplassament de la reversió dels tramvies de nostra ciutat y demana que'l nostre partit continui essent com es espill d'honradesa y dignitat polítiques pera triomfar per damunt dels inconseqüents y dels desenganyats.

Fa una crida als obrers pera que intervinguin en la lluita política de classe, constituintse en partit socialista, esmenant l'exemple d'Alemanya aont els socialistes saben conseguir grans triomfs, imposantse a l'autoritat absolutista del kaiser y de les classes burgeses governants. Además aquells socialistes no reneguen de la seva rassa, quig-els d'Alsacia y Lorena defensen els principis nacionalistes y liberals com nosaltres.

Ribera y Rovira

Comensa esmenant l'impressió lluminosa que ha rebut aquests darrers días tardorals en el seu voluntari exíl de Vallensana, aont un vell pastor en conversa rústica y senzilla li feia veure com amb el fluviol tenia poética y plagerosament y amb l'experiencia menava les ovelles per valls y comes, pel-lant segurament el terreny, seguint amb fermesa y autoritat el camí de la vida. Deu als que l'escolten que la elloqüencia está en ells y no els oradors que'ls dirigeixen la paraula. Perqué ells com el pastor de Vallensana posseeixen una fe y una serenitat de la propia conciencia que'ls fa forts y conseqüents. Acaba amb un poétic paragraf enaltint al poble, a la massa honrada y sempre entusiasta, que es forlament aplaudit per el auditori.

Layret

Aplaudit a l'aixecarse, diu:

Aquí tots som convensuts y així us parlaré de coses nostres. Jo que conec forsa aquesta barriada per haver fet en ella les meves primeres armes polítiques, vos dic que nostra tasca dintre d'ella ha de consistir, més que en fer republicans als catalanistes que no'n son, en fer catalanistes als republicans. Perqué aquí tots ne son de republicans.

Hem de procurar destruir alguns dels equivocs que fan que aquesta obra nostra se desenrotlli amb dificultat. A Barcelona havien lluitat, amb energía inconcebible catalanistes contra republicans, y es potser degut an aixó que quan alguns veuen que nosaltres son el nervi de la nostra actuació tant l'esperit catalanista com el republicá, creuen que pugui esser aixó demostració d'una menor virualitat dels uns y altres ideals, que pera arribar an aquest ajuntament, hagin fingut de perdre en intensitat el republicanisme y el catalanisme.

Y aquest equivoc s'ha de destruir. Els principis nacionalistes no solament no son antagónics amb els lliberals, sinó que son germans, per quan ells son conseqüencia de l'aplicació de principis de llibertat.

Lo que hi ha es que no hem de confondre els nacionalismes.

El principi nacionalista en els grans estats, es un principi d'agressió contra els altres pobles.

Aquest sentit d'expansió, de volguer ter triomfar la propia raó, d'imperialisme en sentit de dominació material sobre'ls altres pobles; aquest nacionalisme, no que no'n es de lliberal. Els qui formen en lles fileres d'aquest nacionalisme son sempre homes de dreta y reaccionaris: defensen un principi d'opressió.

Peró en els pobles oprimits es altra cosa. En ells, quan se demana la llibertat y l'autonomía, han d'esser els partits liberals precisament els que ho defenssin. Perqué es un principi de llibertat el reivindicar els drets tant dels homes com dels pobles, ja que'l poble no es més que una extensió de l'individu per esser reunió d'ells y afectarli tot lo que an ells s'afecta. Així, per exemple al reivindicarse'l dret a l'ús de la propia llengua, no solament se reivindica un dret colectiu, sino també un dret individual. Y al reivindicar la sobirania del govern del poble passa lo mateix, perque se reivindica el dret a exercir el govern segons el propi sentir y als impulsos de la propia naturalesa. Abstractament podía haverhi diferencies entre'ls drets dels pobles y els drets dels homes: peró el terreny de la realitat no n'hi ha, per quan no pot haverhi pobles lliures amb homes esclaus, ni homes lliures integrant una nacionalitat amb la llibertat perduda. (Molt bé).

Per aixó tot aquell que's digui demócrata y lliberal ha d'esser defensor dels drets tiells pobles.

Peró si fins desde'l punt de vista utilitari els partits avenssats haurien de defensar la llibertat de Catalunya.

Aquest principi d'imperialisme, de dominació material d'un poble sobre d'un altre, se comprén que's defensi—jo no'l justifico perque crec que'ls atemptats contra la llibertat mai poden justificarse—quan el dominador es un poble culte y es un interés de civilització y liberal. Y mirant nostre problema, no's pot pas dubtar de que Catalunya no es un poble inferior als demés d'Iberia.

Si'l Parlament Catalá funcionés, jo estic segur que en él, els nostres principis populars hi triomfarien més depressa que no en un Parlament general d'Espanya. (Llargs aplaudiments.)

Per aixó les classes populars y avensades haurien d'esser catalanistes. Poden alguns de aquests anar avui contra aquestes solucions, peró no hi ha dubte de que fins d'ánima de cada catalá, s'hi troba el sentiment de patria. A descubrirlo, doncs, y a ferloshi veure aquesta veritat nostra. Així aconseguirem fer en aquesta barriada de cada republicá—que ho son tots—un catalanista. (Gran ovació que dura llarga estona).

Corominas

Si hi ha moments en la vida en els quals el repós es justificat, jo avui me trobo en un d'aquests. Hi ha moments que fins els més esforsats, aquells que tenen cor de roca, l'ablanexen. Naturalment que de la postració ha de protestarsen, peró no hi ha dret a burla pel mon, encomanan'la als altres.

Peró no m'hi sé estar a casa, perqué veig que estém passant un període d'aquells que revolten les entranyes.

Es aquell període que comensá pel progrés material de la ciutat, duiontnos després a una polífera de tranzigencies, que ja será vergonya si tolerém per més temps. (Molt bé.)

Se necessita pan se necessita que pugui progressar l'industria, que pugui créixer Barcelona... Desgraciats de nosaltres, si ve'l día que tinguém de dir que lo que's necessita es més virtut que no la que tenen avui els homes que porten Barcelona. (Aplaudiments.)

Abans hi havía vagues, avui no. Abans hi havía bombes, avui, no. Abans les diferencies polítiques, sorgien en matí, en plena Rambla; avui, rés d'aixó.

Sembla, doncs, que hem guanyat... Peró no, davant d'aquest quadre ne vull presentar un altre: a veure si haurém d'anar a buscar les amargures pels carrers pera fernos cignes.

Era aquell temps del doctor Robert y dels republicans en que's monava'l sufragi universal. Y en aquella época se llegitimava l'assassinat d'aquell qui representava tota la porqueria del caciquisme. S'arava a cada ciutat amb rectitut de conciencia, que si'ls concellers no haguessin tingut, la ciutat els hi hauría imposat.

Aleshores a cada ciutat no hauría pogut passar un negoci de més de 10 mil pessetes sense que la comisaría pública afropellés al que l'intentés. En Samaranch, que no va morir ric, va haver de sortir per una porta de les del darrera de cada ciutat, embestit pel poble. Y aixó que no feia més que petites comissions.

Aquella Barcelona tenía bombes—tant de bó que no tornin!—l'animositat dels governs d'Espanya, una crisi económica, pero tenía un cor de virtut, una moralitat de conciencia. Y avui que té? Si la Barcelona dels tramvies y de la «als hagués de continuar com fins ara, no seria digna d'esser respectada pels altres pobles. (Aplaudiments.)

El Bisbe se queixava de que amb tot y lo amenassades que's troben les ordes religioses, els católics no s'apresin a la defensa. Ont son les multituts que les menassen? Ont les que exigeixen al govern que cumpleixi lo que va prometre?

Oh! aném bé, se fan més cases, s'envien més milions a Cuba... Si tractessim de fer una montanya d'or, dirla que aixó es lo essencial de nostra obra, peró si aixó ho hem de conquistar a canvi de que'ls nostres diputats trafiquin amb els negocis indígnes de les companyies de tramvies, no ho volém. (Ovació.)

Qué haurla passat deu anys enrera amb aixó? Se va fer un front d'unificació de reversió amb barcana justicia y tothom se va axecar. Y era l'any 1905 que no fil havía tanta prosperitat.

Peró ara's combina un negoci de 100 milions y tothom calla!.. Peró que son els diners!—hi ha qualcom més gros: qué se n'ha fet d'aquell estat de conciencia ciutadana? Ont son aquells homes que la Lliga llensava contra en Samaranch? (Aplaudiments).

Aixó es lo amarg, lo dolorós.

Ont anirém a parar si no's pot fer rés sense marge de negoci, sense que pugui deixarse de parlar amb aquesta colla de lladres que arrosseguen nostre honor pel fang? (Ovació).

Si hem de tolerar el mal viure, sobretot perque's tracti de gent útil, on ja s'ha arribat?

Y no es sols aquest mal moral. Hi ha també'l político. Ja hem tranzigit massa. Ens fa vergonya de tornar com a feres hixecant la bandera que'ls intranzigents d'ahir arrosseguen pels ministeris! (Llarga ovació).

Qué li dirém, doncs, al poble si no podém cantar «Els Segadors», ni parlarh de les ordes religioses, ni parlar i contra'ls governs que l'explo en, qué li dirém?

Si'ns persegueixen, a callar. Si'ns peguen, a sofrir. Si pretenèm demanar, ferho amb cultura... Aixó no es conetxer el cor humá, que ningú pot avenirshi a esser tant mosell. De continuar aixó, Barcelona será un basal en el que hi haurá 500 mil homes lliures, peró cap viu adá. (Molt bé).

Jo ha estat partidari de la política de tranzigencia, d'acostarnos a l'enemic; peró poser n'hem fet massa y sigui la hora de fernos enrera, perque'ns trobem en un lloc pútrit ont no s'hi pot ni respirar.

Per aixó surto de cas. Per anar barallar a l'un y a l'altre, pera preguntárlo-hi si'n recorden d'aquella Catalunya, y d'aquella fe y d'aquella Barcelona de les nostres esperanses. Es que tot aixó ho hem d'abandonar pels negocis y per les riquesses materials?

Diguchs a tothom que a questa treclor davant del negoci es propia de pobles vils (Ovació).

Anem a tot arreu amb la nostra indignació. Que'ns perseguelxin ja que hem arribat tant a viure a l'altre, pera preguntárlo-hi si'n recorden d'aquella Catalunya, y d'aquella fe y d'aquella Barcelona de les nostres esperanses. Es que tot aixó ho hem d'abandonar pels negocis y per les riquesses materials?

Diguchs a tothom que a questa treclor davant del negoci es propia de pobles vils (Ovació).

Anem a tot arreu amb la nostra indignació. Que'ns perseguelxin ja que hem arribat tant a viure a l'altre, pera preguntárlo-hi si'n recorden d'aquella Catalunya, y d'aquella fe y d'aquella Barcelona de les nostres esperanses. Es que tot aixó ho hem d'abandonar pels negocis y per les riquesses materials?

Si'l Parlament Catalá funcionés, jo estic segur que en él, els nostres principis populars hi triomfarien més depressa que no en un Parlament general d'Espanya. (Llargs aplaudiments.)

Per aixó les classes populars y avensades haurien d'esser catalanistes. Poden alguns de aquests anar avui contra aquestes solucions, peró no hi ha dubte de que fins d'ánima de cada catalá, s'hi troba el sentiment de patria. A descubrirlo, doncs, y a ferloshi veure aquesta veritat nostra. Així aconseguirem fer en aquesta barriada de cada republicá—que ho son tots—un catalanista. (Gran ovació que dura llarga estona).

Corominas

Si hi ha moments en la vida en els quals el repós es justificat, jo avui me trobo en un d'aquests. Hi ha moments que fins els més esforsats, aquells que tenen cor de roca, l'ablanexen. Naturalment que de la postració ha de protestarsen, peró no hi ha dret a burla pel mon, encomanan'la als altres.

Peró no m'hi sé estar a casa, perqué veig que estém passant un període d'aquells que revolten les entranyes.

Es aquell període que comensá pel progrés material de la ciutat, duiontnos després a una polífera de tranzigencies, que ja será vergonya si tolerém per més temps. (Molt bé.)

Se necessita pan se necessita que pugui progressar l'industria, que pugui créixer Barcelona... Desgraciats de nosaltres, si ve'l día que tinguém de dir que lo que's necessita es més virtut que no la que tenen avui els homes que porten Barcelona. (Aplaudiments.)

Abans hi havía vagues, avui no. Abans hi havía bombes, avui, no. Abans les diferencies polítiques, sorgien en matí, en plena Rambla; avui, rés d'aixó.

Sembla, doncs, que hem guanyat... Peró no, davant d'aquest quadre ne vull presentar un altre: a veure si haurém d'anar a buscar les amargures pels carrers pera fernos cignes.

Era aquell temps del doctor Robert y dels republicans en que's monava'l sufragi universal. Y en aquella época se llegitimava l'assassinat d'aquell qui representava tota la porqueria del caciquisme. S'arava a cada ciutat amb rectitut de conciencia, que si'ls concellers no haguessin tingut, la ciutat els hi hauría imposat.

Aleshores a cada ciutat no hauría pogut passar un negoci de més de 10 mil pessetes sense que la comisaría pública afropellés al que l'intentés. En Samaranch, que no va morir ric, va haver de sortir per una porta de les del darrera de cada ciutat, embestit pel poble. Y aixó que no feia més que petites comissions.

Aquella Barcelona tenía bombes—tant de bó que no tornin!—l'animositat dels governs d'Espanya, una crisi económica, pero tenía un cor de virtut, una moralitat de conciencia. Y avui que té? Si la Barcelona dels tramvies y de la «als hagués de continuar com fins ara, no seria digna d'esser respectada pels altres pobles. (Aplaudiments.)

El Bisbe se queixava de que amb tot y lo amenassades que's troben les ordes religioses, els católics no s'apresin a la defensa. Ont son les multituts que les menassen? Ont les que exigeixen al govern que cumpleixi lo que va prometre?

Oh! aném bé, se fan més cases, s'envien més milions a Cuba... Si tractessim de fer una montanya d'or, dirla que aixó es lo essencial de nostra obra, peró si aixó ho hem de conquistar a canvi de que'ls nostres diputats trafiquin amb els negocis indígnes de les companyies de tramvies, no ho volém. (Ovació.)

Qué haurla passat deu anys enrera amb aixó? Se va fer un front d'unificació de reversió amb barcana justicia y tothom se va axecar. Y era l'any 1905 que no fil havía tanta prosperitat.

Peró ara's combina un negoci de 100 milions y tothom calla!.. Peró que son els diners!—hi ha qualcom més gros: qué se n'ha fet d'aquell estat de conciencia ciutadana? Ont son aquells homes que la Lliga llensava contra en Samaranch? (Aplaudiments).

Aixó es lo amarg, lo dolorós.

Ont anirém a parar si no's pot fer rés sense marge de negoci, sense que pugui deixarse de parlar amb aquesta colla de lladres que arrosseguen nostre honor pel fang? (Ovació).

Si hem de tolerar el mal viure, sobretot perque's tracti de gent útil, on ja s'ha arribat?

Y no es sols aquest mal moral. Hi ha també'l político. Ja hem tranzigit massa. Ens fa vergonya de tornar com a feres hixecant la bandera que'ls intranzigents d'ahir arrosseguen pels ministeris! (Llarga ovació).

Qué li dirém, doncs, al poble si no podém cantar «Els Segadors», ni parlarh de les ordes religioses, ni parlar i cont

El resultat sorprengué veritablement a tothom, als, diguemne «técnics» en coses d'aquestes y als profans. Nosaltres que ja haviem de remarcar les condicions de resistencia y agilitat dels bons amics que han sortit victoriosos, no volem afegir res a lo dit. Sols, sí, endressem la nostra enhorabona coral als que han demostrat, que, amb voluntat y afició, poden lograrse grans coses, entre elles derrotar als invencibles campions de «rówing» d'Espanya, que semblaven «Estropada».

Yachting

A les 10 d'ahir matí tenia que celebrarse la segona prova de la «Copa Orion». Regnava vent de llevant y mar grossa, per lo qual fins a les 10'45 no's donà la senyal d'atenció als balandres inscrits quins s'apresuren a posarse en línia davant del torreó de Est. A les 10'50 se donava la senyal de sortida, y les embarcacions se posaren en moviment recorregu nt el trajecte que era de 8 milles (dúes voltes al triángle) y arribant pel següent orde:

Primer «Orion», (6 metres y mitg), a les 11-49-25.

Según «Pera», (6 metres), a les 11-57-2.

Temps reial emplegat pel primer: 59 minuts, 25 segons.

Temps compensat del según 1 hora, 2 minuts, 50 segons.

Temps reial del según, 1 hora, 7 minuts, 3 segons.

Després arribaren «R. C. B.», «Wanda» y «Mar y Cel».

Tripulaven l'«Orion» els senyors Coromines, patró, Mas y Segalá y el «Pera», els senyors Brú, patró, Ribot y Grau.

En vista d'aquest resultat s'haurá de celebrar probablement una tercera prova entre els balandres, «Orion» y «Pera».

Foot-ball

Ahir matí celebrá reunió la Federació en son local social. Presidí'l nostre amic y company Dr. Tarruella. Després d'aprovats los dos actes de les anteriors, se posá a discusió de quina categoría s'ha de considerar als «Casuals». Després d'una animada discusió entre'ls senyors Poch, Mensa y algún altre, se posa a votació l'assumpte. Per 18 vots contra 3, s'aprova que'ls «Casuals» siguin seniors.

Se llegeix un comunicat del Reial Jockey Polo Club, demanant son ingrés en carácter de «seniors». Ho combaten en Torrents y Samacana, defensantho en Peris del «Barcelona». Resolt l'assumpte per votació s'aprova per 17 vots contra 5.

Se llegeix una proposició de l'«Europa» demanant se celebri l partit amb el «Barcino», puig segons ells això fou causa de perdessin el según lloc en el Campionat. La discusió fou llarga y pesada, entaulantse un debat que sovintment s'apartá de son objecte. Hi prengueren part el president del Club, en Cases del «Badalona», Soler de Federació. Posat l'assumpte a votació, de l'«Europa» y Peris de l'anterior Junta per 14 vots contra 7 y 2 abstencions, s'acorda que'l partit se fassi.

Després de varis assumptos de carácter menor, s'acorda acabar la reunió pel vinent dijous a les 10, en el mateix local.

—Ahir se celebrá l'anunciat partit entre'l «Barcelona» y «España». Hi assistí molta concorrencia. Arbitrant en Varela de l'«Universitari», s'alinien els equips com segueix:

«Barcelona».—Rodriguez, Irizar, Amecha, Rositzhy, Massana, Greenwell, Forns, Rodriguez, Steel, Allach, Peris.

«España».—Puig, Reguera, Mariné, Ponsich, Casellas, Prat, Farriols, Sabro, Bau; Pasqual, Mallorquí.

El partit comensa molt animat, fent tots esforsos per poguer fer el desitjat «goal». El primer es el «Barcelona» qui el fa d'un xut tirat per en Greenwell. Amb aquest resultat acaba la primera part.

En la segona, ja no's vegé aquell hermós joc que desarrollaren abans, sobresurtint en Prats pel brutal joc. El «Barcelona» fa dos «goals» més, un entrat pel Steel amb el cap y l'altre per l'Allach d'una hermosa arrancada. Aquest últim fou justament premiat amb una gran ovació. Fets els 2 «goals» els de l'«España» desarrollaren un joc tan brut y fastigós que mentida sembla que ho fessin els tan simpátics equipiers. El partit s'acabá quan faltaven encara 3 minuts, puig en Bau doná una terrible patada an en Greenwell inutilitantlo per continuar el joc.

La conducta den Prat y Bau fou molt censurada.

—El partit que havíen de jugar els Clubs New-Catalonia y Barcelona (según team), se digué de sospendre per l'incomparescencia d'aquest darrer.

—En el camp de l'Espanyol se disputaren la Copa Ciudad l'Internacional y Europa.

Hi assistí una concorrencia nombrosissima. Després d'una hermosa lluita guanyá l'Europa, per 1 goal a 0.

El Club vencedor estava format per l'Asamburo, Aynó, Soler, Moyano, Santacreu, Alfaro, Ferry, Alonso, Martinez, Pelaó y Ventura.

Arbitrá l'Hodge que ho feu molt bé.

La nostra més coral felicitació al Club vencedor pel seu brillant triomf.

Sport basc

DEBUT DEN NAVARRETE. — Fou suficient l'anunci del debut del simpátic pilotari que compta amb tantes simpaties en el nostre públic, perqué'l Frontó s'omplí de concorrencia tant nombrosa com distingida.

El portát l'havien de jugar el «Chico de Eibar» y «Navarrete», rojos; Cecilio y Lizarraga, que ostentaven els colors blaus.

Fins al 21 tantos anaren sempre iguals, mes el formidable joc dels blaus feu que no obstant els esforsos den Navarrete anessin prenent ventatja, y resultant vencedors per 9 tantos de ventatja.

Les apostes se pagaren pels blaus a 9'85 y pels vermells a 9'15.

En Navarrete en el transcurs del partit fou entusiásticament ovacionat diferentes vegades.

Esgrima

Amb gran entusiasme y animació donaren principi divendres passat a la Sala García, les «poules» preliminars y eliminatories per a nomenar els equips que tindran de representar an aquesta «Sala» en el próxim torneig de novembre.

Com que actualment la «Sala García» es detentora de la Copa, emblema de dit concurs, no es d'extranyar que'ls seus alumnes acudissin unánims pera entrenarse y poder defensar amb valentía el desitjat trofeu.

Prengueren part en la «poule» els senyors Motta, Allard, Navarro, Muntanyola, Codorniu, Testor, Bruguera, Amechazurra y Vela.

Quedaren classificats: els senyors Allard amb 4 tocades, Motta amb 8 y empatats pel tercer lloc els senyors Muntanyola y Codorniu amb nou tocades cada un.

Si com creiem, l'entusiasme de la «Sala García» se veu correspost en el reste de les Sales, no dubtem que'l próxim torneig revestirá carácters de gran solemnitat esgrimística.

Boxe

En mitg de gran espectació divendres se celebrá a París l'anunciat «match» entre'l negre Sam Minto y el francés Ledoux.

El partit fou sensacional y emocionant, triomfant el francés Ledoux al nové «round» d'un cop a l'estómac.

Els lluitadors foren ovacionats.

Avís

Preguem als senyors que divendres passat enviaren vots pel blebiscit de l'Associació de la Premsa Deportiva, tinguin la bondat de passar per aquesta redacció avui, de vuit a nou del vespre.

Butlletí del Treball

La fi d'una vaga

S'ha acabat amb una transacció honrosa el conflicte de la casa Arcs y Aguilar, després de deu setmanes que obrers y patrons aguantaven la seva actitut.

Els per uldis per una y altre part han sigut importants. A la Societat obrera no li haurá costat menys de 7.000 pessetes la lluita; als obrers vaguistes, comptant lo que la societat els donava com a socor—15 pessetes —no haurán deixat de perdre entre tots tres 4.500. En quan a lo perdut per la fábrica Arcs-Aguilar no volém aventurar xifres, però les pérdues han d'esser importants. Afegint an això els jornals deixats de cobrar pels 3.000 obrers estampadors, el día de paro que feren, per simpatía als seus companys empresonats amb motiu d'aquesta vaga, y que no baixarán de 26.000 pessetes y us podreu fer cárrec de lo que aquesta vaga parcial ha costat.

Resten, després els perjudicis morals, l'angunia passada pels lluitadors, els sufriments de les families de patrons y obrers.

Durant la vaga de la casa Arcs treballá amb altrols. Aquests treballadors, reconeixent el mall que feien als vaguistes han estat tancats la major part del temps que'l conflicte ha durat, y formen part de la ruó social Arcs-Aguilar. Lo mateix han fet alguns dels que formaven

Per la seva part, els vaguistes y la Societat han vist algunes vegades com se perseguía y atropellava als obrers vaguistes y conseqüendalguns fets criminosos desenrotllats mentres el conflicte ha durat, han estat durant quatre o cinc setmanes empresonats sis obrers.

Aquests son els perjudicis que van neixer de l'erro de no volguer reconeixer els drets dels obrers a l'associació, es a dir, d'haver distingit en l'Associació d'aquesta casa.

despedit a uns deu obrers que més s'havíen

La cosa podía no acabar aquí. Per un moment nosaltres creguerem en el perill d'una vaga general d'aquest ram, que de realitzarse, hauría causat grans perjudicis a l'industria manufacturera, la més important de la nostra Catalunya. Una vaga general d'estampadors—que sempre han sigut de molta durada —ou en sí el fracás d'una temporada industrial, ja que les pesses no poden acabarse y els envíos s'aturen.

Celebrém que'l conflicte s'hagi acabat, puig coneixíem els perills molt d'aprop.

Successos

ALARMA

Ahir a quarts de cinc de la tarde hi va haver una gran alarma en el Teatre de la Marina de la Barceloneta, per haver explotat una bombeta eléctrica del saló d'espectacles, mentres s'estava celebrant una sessió de cinematógraf amb el local completament ple.

Com sol succeir en aquests cassos, la gent se precipitá a les portes de sortida, creientse que s'anava a calar foc en el local. La cosá, afortunadament, no passá de l'explosió de la bombeta y de la consegüent alarma que produí. Això fou causa, però, de que en sortissin alguns concorrents colpejats, sobre tot criatures, y que moltes dónes caiguessin en basca.

Tothom fou degudament auxiliat en el dispensari de la Barceloneta.

S. M. EL VIGILANT

Un empleat d'una agencia artística va anar a les quatre de la matinada a avisar a uns artistes que viuen al carrer de Sant Pau, 59, que devien marxar desseguida cap a Olot.

Peró'l vigilant se va negar terminantment a obrir la porta, si no li dava per endavant una peseta.

L'empleat va anar a trobar al municipal núm. 530, qui, a son torn, va pregar al vigilant que obris la porta, obtenint també una categórica negativa.

En vista d'això, y pel perjudici que ocasiona als artistes y a l'agencia, se n'ha passat denuncia al Jutjat.

LLADROCINI

Durant l'ausencia dels estadants, van entrar lladres a un pis de la plassa de la Font (Barceloneta), emportantsen algunes joies de bastant valor y un moneder amb 10 rals.

Van deixar una escarpa embolicada amb un mocador, de la qual s'en devien servir pera obrir la porta.

ATROPELL-UNA DONA MORTA

El carro núm. 8 de la matrícula de Viladecabalis, passant per davant de Sant Joan de Malta, atropellá a Lluisa Bellver Salich, de 62 anys, habitant Pere IV, 370 primer, passantli una roda pel mitg del cos.

Diversos tranzeunts recullíren a l'atropellada y la portaren al dispensari del Taulat, ont morí a la poca estona.

Carro y carreter fugiren, essent aconseguits y detinguts per una parella de seguretat.

INFORMACIO DE BARCELONA

Abans d'ahir, divendres, tingué lloc a la Iglesia de Sant Jaume el casament del doctor Joaquím Vellvé amb la gentil y hermosa senyoreta donya Digna de Llorens, essent padrins els senyors comte de Figuerola y Ignasi Torruella per part del nuvi y els senyors Marcial Ramonatxo y Joan Casola per part de la nuvia.

La jove parella sortí el mateix día amb l'exprés de Franssa, per visitar varies capitals extrangeres. Desitjém als joves esposos moltes felicitats en el seu nou estat.

Amb motiu de l'Assamblea de Federació Nacional Escolar, l'empresa del Saturn Parc organitza un gran festival pera la nit del día 25 del corrent en honor als senyors assambleistes, establint pera'ls mateixos una considerable rebaixa en els preus de totes les atraccions.

S'han rebut les adhesions de protecció de l'Escola Superior de Comers de Palma de Mallorca y del catedrátic d'aquesta Facultat de Medecina doctor Antoni Morales.

—EXPOSICIO GIROD, Rambla Estudis, 6. Rellotges extra-plans, models fantasía.

En el Centre Regional Valenciá continúa oberta fins el 15 del corrent mes la matrícula pera les classes nocturnes, gratuites pera'ls socis y fills dels mateixos.

Les classes són: Cálcul y Gramática, per don Antoni Noe Rey; Teneduría de llibres, per don Jaume Bosch; Esperanto, Anglés y Francés, pel renomenat professor don Charles Paul Croux; Valenciá, Solfeig, Piano y Cant, per don Josep Pascual; Classe especial pera senyoretes, per la professora senyoreta Concepció Lucena; Dibuix lineal y artístic, Pintura decorativa y a l'oli, pels senyors don Vicens Climent, don Gonsal Alvarez y don Josep Haase; Geometría aplicada a l'Industria, Arts y Oficis, per don Josep Carrera.

Les hores de matrícula són: de dos quarts de deu a onze nit els dies feiners y de onze a vuit tarde els festius.

Amb la solemnitat de costum, el divendres passat el Centre Excursionista de Catalunya ceebrlá la sessió inaugural de les tasques del curs de 1912-13, amb l'assistencia de representacions oficials y de societats literaries, además d'una distingida concorrencia.

El secretari primer don Fidenci Kirchner llegí una detallada Memoria dels treballs efectuats pel Centre durant el curs anterior, demostrant que encara continúa sa tradicional vida activa. Dita ressenya fou acullida amb forts aplaudiments.

Després el president don César A. Torras doná lectura d'un molt oportú discurs, sobre la conveniencia d'establir una xarxa de refugis de montanya en els punts més enlairats de Catalunya, tema que tractá de una manera magistral amb els coneixements práctics y els entusiasmes d'antic excursionista, rebent a l'acabar els unánims picaments de mans del nombrós concurs que omplía la sala de conferencies.

Seguidament, el mateix senyor Torras doná algunes noticies referents a les tasques que té en projecte l Centre pera'l curs que s'inaugurava y agraint l'assistencia de les autoritats, representacions de societats y demés concorrents a l'acte, doná fi a la sessió.

Informacio de Catalunya

Santa María de Palautordera

FESTES.—Aquesta població ha organitzat grans festes extraordinaries amb motiu de l'Aplec del Remei que tindrán lloc els dies 12, 13, 14 y 15 del corrent.

En el programa hi figuren repartiment de bonos, cerca-vies, sardanes, enlairament de globos, grans balls, espléndides enllumenacions, serenades, concerts y castells de focs d'artifici.

Sant Hilari Sacalm

L'ESTACIO METEOROLOGICA. — Ja son aquí los els aparells alguns dels quals quedaren anuals a Barcelona a causa de la vaga ferroviaria. Dintre pocs días, quan estigui fet el cercat, l'estació quedará instalada a l'hort de la casa de la vila y comensará a funcionar. Entre altres aparells n'hi han tres de registradors, el barómetre, termómetre y higrómetre. La caseta y el pluviómetre els ha senyalat la Societat Astronómica de Barcelona la qual es la propietaria de tota l'estació de Sant Hilari.

Cada quinze días procurarém enviar les observacions.

COLECCIO BOTANICA. — L' inteligent mestre de l'escola pública Ferrer Cid, ha comensat una colecció de plantes amb l'ajuda dels nois de l'escola. Se proposa reunir totes les de la comarca y després catalogarles y classificarles convenientment.

Sabadell

OBRES A L'ESTACIO. — La setmana que son se donará gran impuls a les obres de construcció de l'estació monumental del ferrocarril del Nord a Barcelona, qual fatxada y entrada principal donará'l carrer de Nápols, ont hi haurá una plassa adoquinada de 60 metres d'amplada.

En comptes de 6 vies n'hi haurá 7 destinades a viatgers. L'instalació de mercaderies será ampliada en una tercera part.

Se diu que en consonancia amb aquestes millores, el material será reformat y en gran part substituit poc a poc per altre més cómodo y modern.

Celebrarfem poguer anunciar aviat el canvi total de material que bona falta fá.

Puigcerdá

AUTOMOBIL QUE VOLCA. — Porp d'Escadars, el dimecres passat volcá un automóbil dels que fan el servei entre Puigcerdá y Ripoll. El vefcol caigué a un barranc, quedant esbotzinat.

A conseqüencia de la desgracia resultaren ferits Isidre Garreta, Antoni Folerá, Esteve Basom, Ramón Tort, Isidre Caballería, Manuel Bonada, Pere Vilar, Jaume Regnant, Salvador Carbonell, Maria Soler, Josefina y Maria Durán y Pere Maxó.

Acudiren al lloc del succés les autoritats, essent trasllatats els ferits a Puigcerdá. De aquests, encara que alguns tenen ferides de importancia, no ofereixen extraordinaria gravetat.

Sta. Coloma de Farnés

PER UN IMPOST. — Dies enrera un gros públic va protestar davant de la casa de la vila, de l'impost d'un ral que va acordar imposa l'Ajuntament per cada ramal de raims que entrés al poble.

Aquest impost ja s'havia implantat diverses vegades. L'Ajuntament actual havia acordat restablirlo, però en vista de la protesta un xic tumultuosa que es va promourer, ha resolt suprimirlo.

No es veritat que l'alcalde hagi dimitit com ha dit algun diari.

DELEGATS. — Han sigut nomenats a la Assamblea de Tarragona don Josep Ma Iglesias, don Josep Ma Puig y don Josep Ma Bofill.

La Lliga Regionalista ha acordat adherirshi y enviarhi un representant.

Vilafranca

DESGRACIA.—L'altre dia ocorregué una lamentable desgracia.

Treballant en la construcció de les obres d'un magatzém de vins, al pujarse una armadura pera la coberta's trencá la corda, aplastant a dos paletes els quals moriren instantániament.

També fou ferit lleument un altre obrer que sigué curat a l'Hospital.

Al lloc del succés hi acudiren l'alcalde, l'arquitecte municipal y el Jutjat, qui ordená l'aixecament dels cadavres y el trasllat al dipósit del cementiri.

Tan sensible desgracia ha deixat consternada a la població.

—Dilluns d'aquesta setmana en l'«Associació Católica», comensá'l curs de 1912-1913 de les «Escoles Milá», que nocturnes y gratuites pera obrers venen sostenint desde sa fundació: a més de les obres que l'instrucció pera obrers requereix s'ensenyarán en el présent curs les assignatures de Cálcul Mercantil, Teneduría de Llibres y Dibuix.

Calella

EL CACIQUISME. — Algú se creguí de bona fé que la gent caciquista d'aquesta bonica y sofrera vila llevantina anava a canviar de procediments, y a fer una administració com cal que aparegués honrada, però el bon poble, que bonament creía en tot això, ha vist una vegada més lo que val esperarne dels amics den Barrina, l'home de confiansa segons cerces veus, del molt inclit y llaurat regionalista senyor Prat de la Riva. Lo que ha fet caure la vena de molts ulls ha sigut la pretensió de fer diaveguers a Calella d'una manera capritxosa y sense sofa.

Acostumat el caciquisme en aquesta vila a fer prevaleixer la seva omnímoda y absoluta voluntat, ja's revolta a les guspires que veu entorn seu aixecarse amb lo de les plaveguers que's pot calificar molt pitjor que d'una mala obra municipal. Fa poc que a graicient se feu per acord de l'Ajuntament una nova numeració a les cases, y tothom s'adoná del gros benefici que ocasionava a la caixa municipal la reforma, y com que de l'inversió d'aquell benefici no s'en ha vist rastre, tothom se pregunta si ara amb la millora urbana de la construcció de clavaguers, s'intenta obtenirne un ingrés de major quantía que aquell altre pera anar socorreguent menesterosos y atenent necessitats particulars pensant també amb els gastos que les eleccions properes costarán an el senyor Barrina, això últim amb la santa intenció de que l'home de confiansa del senyor Prat de la Riva pugui vantarse de que la seva elecció no li ha costat un céntim.

Naturalment que'ls veins de Calella no se sotmetirán a les exigencies y despreocupacions dels bons amics del vis-president de la generalitat y farán arribar els clams legalls de la seva indignació contra la barroera administració municipal que sofreixen. Y no hi ha pas cap mena de dubte que ella será'l punt de sortida pera campanyes vinents, que preveu el caciquisme, y la certesa d'això no cal pas cercarla en altres intencions que les que puguin amagar els immoderats afanys de fer millores sense costar a la caixa municipal un céntim, sinó tot a l'inrevés.

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

S'avisa als senyors suscriptors que desde'l dijous vinent poden passar a recullir el según volum de l'obra «Origens del Coneixement», de don Ramón Turró, al número 6, entresol, del carrer den Durán y Bas (abans Governador), de dos quarts de quatre de la tarde a dos quarts de vuit del vespre.

DARRERA HORA

L'Assamblea dels ferroviaris del Nord

A les 10 de la nit d'ahir, comensá la sessió de l'assamblea ferroviaria de la secció del Nord. Hi havía com uns 250 concorrents.

Presideix el company Armengol, el qual explica l'objecte de la reunió, presentant als companys Barrio y Cordoncillo amb breus paraules. Prega no's vegi en ells més que an els representants de la Federació de Ferroviaris d'Espanya. Ells han vingut a Barcelona, noblement, pera donarnos compte de lo que han fet.

Parla'l company Cordoncillo. Saluda als reunits dient que no será molt extens.

Desitjava estar, diu, entre'ls ferroviaris perque desvirtuar certes manifestacions insidioses que s'han fet en la prempsa. Fa constar que no pertenceix a cap partit político.

Convé fer aquestes manifestacions perque al que treballa per tots no se li pot negar l'agraiment, puig en pocs anys 72.000 ferroviaris s'han ajuntat. En totes les lluites que hi han hagut mai ha mancat el nostre apoi poderós.

Parla de les peticions enviades a les Companyíes, conseqüencia del Congrés ferroviari. Algú cregué que al no demanar un plus a les Companyíes fou omissió o debilitat, justificant la no presentació del plus perque volíen esperar la major organització dels ferroviaris. Nosaltres volíem anar a la lluita quan ens convinguós no quan convinguós a les Companyíes.

Explica'ls preliminars que precediren a la vaga de la Secció Catalana, y les entrevistes que tingueren lloc; però amb tot y la nostra disconformetat aquests se llensaren a la lluita.

A petició dels ferroviaris de Madrid y Saragossa, se doná una assamblea pera decidir la conducta que s'havía de seguir, de qual reunió'n sortí l'acord de secundar la vaga dels catalans per solidaritat.

Al veure l'actitut dels companys de Catalunya, acceptárem la mediació del diputat Amado, amb la condició de que retrasarfen lo que no convinguós. Creu amb les promeses del senyor Canalejas y creu que quan aquestes siguin llei, será una mica impossible que's molesti als ferroviaris per lo que siguin com a obrers lluitadors.

Estima com un triomf del Comité que'l Govern hagi acceptat les peticions del Congrés. Nosaltres prestárem solidaritat als catalans, com en prestarem sempre que convingui a tots els ferroviaris. (Aplaudiments.)

S'aixeca a parlar el company Barrio. Saluda en nom del Comité y de tots els ferroviarisd e tot Espanya, als de Barcelona.

Fa historia extensa del moixement y desenrotllo de l'associació ferroviaria, els actes de propaganda celebrats per tot Espanya.

Diu que al veure la marxa serena y tranquila de la Federació de Ferroviaris d'Espanya se procurá per tots els medis entrebancar la seva acció, procurant minar la forsa creixent de la Federació.

Creu que en qualsevol altre oficí es fácil una vaga, però que entre'ls carrilaires es molt difícil y totes les forses deuen guardarse per un acte de suprema lluita.

En el Congrés de Madrid de 130 delegats 100 eren ferroviaris, al revés de lo que s'ha dit, moltes vegades, interessadament. Allí se prengué l'acord de presentar les peticions, deixant que'l plus de resposta quedava a judici del Comité'l fixarlo, peticions que encara es l'hora que no s'han contestat, demostrant això la poca cultura de les Companyíes.

Davant el conflicte dels companys de Catalunya, la nostra conducta fou de simpatia. Nosaltres els diguerem que creiem la vaga prematura. Per part del Comité no hi ha hagut mai oblids y sempre obrá amb sinceritat, parlant amb tota nobless als comissionats que anaren a Madrid, enviats de Barcelona.

A nosaltres no'ns fa por la vaga general y es més puc dirvos que potser será precis que un dia tinguem d'anarhi y això jo ho dic ben alt y ben clar.

Retreu paraules del senyor Canalejas, el qual digué primer que la vaga catalana era pacífica, però al veure que venía la vaga general de ferroviaris, la tilla de facciosa y revolucionaria.

Parla, com en Cordoncillo, dels oferiments del diputat senyor Amado pera intervenir com a mediador en el conflicte, qual mediació fou acceptada y seguidament se celebraren algunes conferencies, de les que'n nasqué un principi d'acord en el que hi havía lo més essencial de les nostres peticions.

Creu que l'única conducta que podía seguir el Comité davant de la solució de la vaga catalana, era la de donar també per solucionada la vaga general de ferroviaris, ja que creu que seran complides les promeses fetes, per més que lo que'ls ferroviaris guanyaran com a empleats ho perderan com a ciutadans.

Que l'opinió imparcial jutgi la nostra conducta. Nosaltres convocarem un nou Congrés y ell jutjará. Jo estic desitjant deixar la pesada cárrega que cau sobre les meves espatlles. En quant a les calumnies, jo les rebutjo, m'han fet riure sempre: cinquanta anys de treball pels obrers, cinquanta anys de lluita són prous pera abonar la meva conducta. (Aplaudiments.)

Aconsella que no regni la discordia y la rencunia entre'ls ferroviaris, puig això donaría lloc a que un de sol dominés als més, a tots els que estan desunits.

Estigueu preparats. Els moments son de prova, y hem d'estar a lo que convingui fer. (Ovació.)

Acaba recomanant molta unió entre tots els carrilaires, ja que sense l'unió no se pot fer cap obra profitosa ni consistent. (Nous aplaudiments.)

El president diu algunes paraules, aconsellant també unió y que tothom jutgi per les paraules que s'han dit. Acaba amb un crit de visca l'Unió Ferroviaria, contestat entusiasme.

Folletó d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

TEATRE ESPANYOL: - Estrena de El triomf de la carn, farsa en un acte den S. Rusiñol.

Si l'obra darrera den Rusiñol no vingués anunciada com a «farsa», s'hauría pogut, pel seu títul, tenir la temensa de que l'obra fos de les anomenades simbóliques. Però en Rusiñol no tenía res més lluny del pensament, gracies als Déus! Escriure una farsa que al distreure l'espectador el fes estar en una grassa riolla, ha estat l'intent de l'autor de «La mare». Y ha pres de motiu el vegetarisme.

Es una casa de dispeses vegetariana. El senyor Rafecas sotmet a un extricte regim de santa als qui vingueren a la seva dispesa pera [illegible] a poc l'excés de carns y de sangs de que patíen. Però tant mateix ne fá un grá massa. A les poques semanes, la roba li hi vé baldera y la feblesa de carns no'ls deixa caminar. La senyora Rafecas, se mostra inadaptable al régim, y voldría fiurársen però en això son dos, el dispeser, es intranzigent del tot. No permet fiaire de badella en el pis. La minyona que té relacions amb el dependent d'un «colmado», fa entrar d'amagat algún tros de pernil a la cuina y alguna rodona de badella rostida. Tots s'en queixen de la rapidesa amb que'l régim produheix els seus efectes. Tots se troven massa magres, massa aixuts de galtes y sense colors. Però el dispeser se manté ferm fins que arriba el moment en que la carn triomfa. La senyora Rafecas, per la poca energía que les llegúms li donen, está gairebé a punt d'oblidar els seus deures de dóna casada. El caldo y les costeles arriben a temps. Y el senyor Rafecas ha de sotmétres a l'evidencia: acaba per reconéixer el valor de la carn de badella en la moral del matrimoni.

L'efecte que fa la darrera obra den Rusiñol es semblant als que ens produiría una caricatura d'una altra caricatura: que no hi veuriem la realitat deformada en el seu escors, ni senyalades les línies més groixudes y les més sobtils dels carácters per una má burleta, sinó que'l dibuix ens semblaría massa lluny de les coses vives pera véurehi formes humanes. Així mateix, els tipus amb que en Rusiñol juga en «El triomf de la carn» son d'una mena massa grotesca pera no creure que l'autor destinava la farsa a un teatre de titelles.

ROMEA: - Amor de Amar, aos actes de Jacinto Benavente.

Segons els cartells, era una estrena la representació d'«Amor de amar». No es pas de les darreres obres den Benavente, per la seva data, ja que fou estrenada'l 1902, al teatre de la Comedia, de Madrid. Tampoc es de les interessants del repertori. Té l'interés que, pera'l qui vol distréures d'una discreta manera, ofereixen les altres comedies del mateix autor.

La marquesa Rosalinda ha deixat París per la quietut del camp. Vesteix com una pastora de «ballet», y la seda de les seves robes revela que no corre gaire pels camps, per això. L'historia del seu cas es un llibre de moltes fulles, y en cadascuna hi ha la mateixa flama. No ha estimat encara a ningú per ell mateix, si no perque en ella es l'amor una llei. El seu amor si no es abstracte, es impersonal per la duració. Quan era un gran home'l que veien sos ulls, sentía desitg d'enlairarse fins an ell; quan era un pobre home, d'amprarlo graciosament amb la pietat del seu amor. Per ella lo essencial es l'amor, no pas l'amador. Però l'egoísme y vanitat dels homes, que volen ésser amats per ells mateixos, no han comprés el cor de la marquesa Rosalinda. Els adoradors que sempre l'envolten de precs no gosarien pas feria sortir del seu viudatge, perque temen la variabilitat que tots prenen per manca d'enteniment quan es la prova de que'l seny y el sentiment s'uneixen en ella quan estima.

En els dos actes d'«Amor de amar», l'acció es un pretext pera lligar insensiblement un seguit d escenes dominades per una ironía que's resol sempre en frases enginyoses. Dintre del marc artificiós en que l'autor la moure les figures de la comedia—perque més aviat que carácters són els personatges figures de porcellana—el diáleg es una corrent continuada que no perd en cap moment la seva mobilitat graciosa. L'autor parla per boca de tots els personatges; es com un monóleg distribuit, amb aire de répliques a sí mateix, es una mateixa má la que la moure'ls cordills de totes les figures. Es una obra perfecta pera un teatre guinyolesc d'ideos, o d'ideas a mida de teatre guinyolesc. L'habilitat en distingir un tipu d'un altre per la gracia especial dels seus acudits més aviat que pel llur carácter, en que en Benavente es mestre, es lo que la més agradable a questa obra que'ls artistes del Romea representaren amb discreta exactitut, sobressortinthi la senyoreta Abadía y el senyor Pacheco.

NOVETATS:- Companyia den Ricard Calvo

Ha debutat al teatre Novetats la companyia dramática den Ricard Calvo, amb bona part dels elements de que's formava la temporada precedent al teatre Romea. Comensá per dúes de les obres en que en Ricard Calvo espleia'l seu art personalíssim de la dicció, «El vergonzoso en palacio» y «Cuento de abril». Han vingut després dos dramas de l'Echegaray, «El gran galeoto», representada sovint per tots els actors, y un altre que feia temps no's reprenía: «La muerte en los labios». Ja diguérem un altre dia com el programa artístic d'aquest actor castellá tenía pera nosaltres l'interés d'un repás de l'historia del teatre espanyol, y que era de dóldre que per les exigencies del públic no pogués donarli més amplitut y desenrotllar un cicle de tot aquest teatre desde un entremés de Lope de Rueda fins a les primeres obres den Benavente. En Ricard Calvo, que es un artista íntegre, en el sentit de que es un coneixedor de l'evolució literaria de la llengua que parla, que sab dels clásics y dels moderns, que podría parlarnos de l'escola dels actors més grans a trevars dels seus viatges, pot amb el temps treballar fermament pel teatre castellá amb una orientació propia que altres artistes no tenen. En Ricard Calvo es el tipus de l'actor modern, tal com deuría ésser sempre, dobtat d'intuició artística y de coneixements, amb l'impuls de l'entusiasme y la forsa de la cultura. Es un actor diferent dels demés, y la seva manera de jugar els papers una mica desconcertant pels qui no l'hagin vist gaire. El tipus general de l'actor es aquell tipus en el qual el moviment [illegible] un valor igual al de la dicció, fent que lo que diu distregui a vegades de la seva mímica y de la seva actitut, y que a vegades siguí'l gest lo que fa distreure de lo que diu. Això, quan moviment y paraula no serven entre sí una proposició que fongui en un sol els dos efectes que produheix, les dúes sensacions que arriben al públic; perque l'artista que acompanya ses paraules del gest y de l'expressió mímica proporcionats, no dispersa l'atenció de l'espectador sinó que la concentra produhintli l'ilusió del reialisme. Es llavores quan l'actor desapareix y en l'escena es l'home que viu. Aquesta proporció, assolida pels grans artistes, es l'ideal de tot actor.

En l'art den Ricard Calvo aquesta proporció no hi es. Al contrari: la desproporció es tant marcada, tant profonda que als ulls de molts es més aviat un admirable rapsoda que un artista escénic. En ell, la dicció es tot. La sensació que produheix escoltarlo amb els ulls tancats es l'oposada a la de mirarlo tapantse l'oit. La riquesa de la seva manera de dir, es l'extrem oposat de la pobresa de la seva manera de moures. Imaginantlo tal com es y doblat de l'art de la «pose» d'un actor francés, tenim un tipus de l'actor perfecte. En Ricard Calvo es, doncs, un artista íntegre, no pas un actor complert. Y en aquest sentit se l'ha de judicar sempre.

En la represa de «La muerte en los labios» den Josep Echegaray, aquesta manera d'ésser de l'actor se la ben visible. El repertori de l'Echegaray demana un actor que posi al marge de cada exclamació la vesemencia y amplitut del gest que calgui a lo violent de la frase, a la forsa de l'idea. En aquestes obres, en Calvo sembla esmentar la necessitat d'aquesta eloqüencia de moviments, y es mou amb una mica més de foc que en la interpretació de les obres del teatre clássic com «El vergonzoso en palacio». En canvi, cap artista com ell trovaría una graduació de tó tant justa pera'ls períodes de les llargues y sonores répliques de «La muerte en los labios» o d'«El gran galeoto». Per això, en Ricard Calvo es un actor que no té semblansa als del nostre temps, y per això deuría posarse el seu nom en una altra escala de clasificació artística: en la dels artistes de la dicció ritmada. Perque no ha de confonres amb la dicció comuna y realista es una idealisació de la parla, perque hi posa llei de ritme, ritme que la aquesta dicció seva, personalissima.

ELDORADO: - Companyia de Francesc A. de Villagómez

En Villagómez y en Calvo son dos dels quatre actors més interessants de l'actual escena castellana. Els altres son en Josep Santiago y en Simó-Raso. Tots ells dintre de la generació dels actors joves. En Villagómez y en Calvo son dues natures artístiques oposades; es a dir, d'orientació diversa. L'un es — com deia suara — l'idealització de la dicció; l'altre, n'es el reialisme. L'un ens sembla'l tipus inexistent, y l'altre ens recorda les coses vives. Y l'un y l'altre son dúes manifestacions d'ennoblíment de l'es ena.

En Villagómez té l'aire d'un «partenaires de la «Comédie-Francaise». Les arrels del seu art les hauriem de cercar en l'escola dels Le-Bargy, dels Guitry, dels Mounet-Sully. Es un art sobri d'efectes, però d'una intensitat proporcionada an aquesta sobrietat mateixa. Quan se mou en escena la seus brussos no se aixequen amb excés ni la seva veu arriba a enlosquirse per violencia de crits. El moviment y la dicció s'amotllen a la simplicitat de la vida ordinaria. Però en el teatre, direu, no es la vida de cada dia la que's mostra, sino'ls moments de crisi de la vida. Hauriem de replicar, si això digessiu, que'ls moments d'aquesta crisi no depassen, en el teatre modern, l'apariencia de la normalitat. Exteriorment un home del sigle ha de mantenirse sempre en equilibri. La professó va per dintre, que diriem. Per això se parla tant de la natura del teatre d'ara com d'un art psicológic. Es an aquest teatre, que les facultats den Villagómez s'adapten. La expressió está en un petit gest, en un moviment gairebé imperceptible, en un canvi de tó de la veu, en medis innombrables d'assolir aquest efecte que ha de mesurarse per una llei de proporció, sense la qual devindría efectisme. Y aquesta es l'expressió que dona a l'interpretació d'obres de teatre modern, en Francisco Villagómez.

***

Per les estrenes de les obres anunciades podrem fixarnos amb més extensió en aquests actors y en les seves Companyies. Aquestes, ens semblen d'una discreció remarcable.

ALEXANDRE PLANA

ESPECTACLES

Gran Teatre del Liceu

L'inauguració de la temporada tindrà lloc el día 6 del próxim Novembre. Avui queda obert l'abono a la Comptaduría d'aquest Teatre. Detalls per cartells.

Nota Important: Durant el mateix plas podran els Sra. propietaris cedir ses respectives localitats a l'empresa en les condicions prefixades.

TEATRE CATALÁ ROMEA

Companyía còmic-dramàtica Larra-Gimenez-Abadía. Avui. Dilluns, Nit a dos quarts de deu. Las obras d exit den Benavente «La losa de los sueños» y «Amor de amar». Demá día de moda, la mateixa funció.

TEATRE TIVOLI.—Avui dilluns tarde a les cinc Vermouth especial. Per 1.ª vegada. Primer: (2 actes), «La Generala» ovacions a C. Baillo y P. Montoro. Según: La sens rival

Raquel Meller

Nit a les 9. Programa immens. Primer: 2 actes «Anita la risueña». Según: 2 actes «La Generala», Tercer: La millor canzonetista espanyola

Raquel Meller

Enseguida estrena de l'opereta sospesa el dissabte «El Príncipe de Bohemia». Tots els dies tarde y nit «Raquel Meller».

Teatre Novetats

Gran companyía Cómic-Dramàtica de

Ricard Calvo

Primera Actriu

Lola Velazquez

Avui dilluns. Nit a un quart de deu. Primer: «Solico en el mundo». Según: «La muerte en los labios». Dilluns próxim estrena de «La cena de los Cardenales». Se despatxa a comptaduría. Proximament la gran obra «D. Alvaro o la fuerza del sino».

Gran Teatre Espanyol

Sindicat d'autors dramàtics catalans

Avui dilluns 9 vespre

EXIT COLOSSAL

EL CAMPANAR DE PALMA

Presentació espléndida y elogiada, Campanes en escena, vestuari, armes etz. y la farsa den S. Rusiñol,

El triomf de la carn

«Exit de rialles»

Dèmá la mateixa funció.

Teatre Soriano

Avui dilluns tarde no hi hà funció pera donar lloc als assaijos de «La novia del Teniente» Nit a un quart de deu. Especial 35 cts. Primer: El entremés «Entre tejas». Según: Debut de Mercedes Gay. «La Gatita Blanca». Tercer: «La Reina del Albaicin» dos exits d'exit. Dijous Estrena de «La novia del Teniente», presentada amb luxe y explendidés. Se despatxa a Comptaduría.

ELDORADO

Teatre de Catalunya.— Companyía dramàtica espanyola de

Francesc A. de Villagómez

Avui dilluns, 1.ª funció del «Abono a Beneficio del Asilo Cuna, Salvador de los párvulos, Sanatorio marítimo de San Josè y Parque de los niños»: El juguet en un acte «Francfort» y el bonic drama en tres actes de Jacinte Benavente, «El nido ajeno». A les nou. Demá dimars «Amor a oscuras». y el bonic drama en tres actes, «La Rálaga». Se despatxa a comptaduría. Divendres: Estrena a Barcelona de «Los hijos del Sol naciente», de gran éxit a Madrid. Segueix obert l'Abono a dimecres y dissaptes de moda, per 12 funcions.

Teatre Apolo

Avui dilluns tarde a dos quarts de quatre nit a un quart de deu. El drama en 6 actes, «Amor que mata». Per la tarde acabará y per la nit comensará amb la comedia en un acte «La Dolora».

FRONTO COMTAL

Dos Grans partits per avui dilluns 14 a dos quarts de cinc.

ROJOS: Anacabe, Carreras.

BLAUS: Cazalis, Odriozola.

Entrada 1'50 ptes.

LA RABASSADA

HOTEL-RESTAURANT

está obert tota la nit. Gabinets particulars Cuina de primera. Servei a la carta y coberts desde cinc pessetes fins les deu de la nit. Telèfon número 7.643.

Concerts

en el Saló Menjador del Restaurant de 1 a 3 tarde y de set a nou nit, pel sextet que dirigeix el celebrat violinista D. Joan Sala.

Atraccions Americanes

Scenic, Railway, Water Chute, Bowing, Alloys, Cake-Walk. Casa Encantada, Palau de cristall, Palau de la rialla. Passeigs, etz.

Tramvia directe desde la Plassa de Catalunya a La Rabassada.

Turó Park

De 10 matí a 7 tarde.

«Atraccions», «Concert per la Banda de Cassadors de Barcelona».

Exit del «Pabelló de tir al blanc»

«Gran pista de patinar»

Entrada 25 céntims

Concerts

ALCAZAR Gran Café Concert. Restaurant de primer orde. Sarsuelas alegres Continuament Grans Debuts.

MUSIC-HALL - LA BUENA SOMBRA - GIRALT, 3

Nit: Gran exit de tota la Troupe.

Gran Edén Concert

Music-hall Parisenc de Primer Ordre

Gran concerts tots els dies Tarde y Nit per una important «Companyía de Varietès».

CONCERT - LA GRAN PEÑA - SANT PAU, 83

Tots els díes tarde y nit, grans concerts prenenthi part «La Cachavera».

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 105, devant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els díes tarde y nit, per una important «Companyía de Varietés».

Cinematógrafs

Gran saló cine Doré

Avui dilluns gran programa de pelícoles y

4 Colossals Atraccions, 4

CONDESITA OLGA fenomen musical despedida. LOS BRAHMA, jongleurs de primer orde y nous a Barcelona. THE REKLIESS anillistes de forsa. Ultims díes de l'hermosa ballarina

La Bella Trianita

Demá debut important LA NIZARDE y son comediant amb son número de «Danzas de Salomé». Dijous debut colossal dels reis del ciclisme

Troupe Hugo Dafils

DIORAMA Avui dilluns dues grans estrenes

Ladrona de niños

«Ejercicios submarinos», «La filiación» etz

CINE DIANA

S. Pau, 85.—Tapies, 6, enfront Estrella y Comte de l'Asalt

4 Estrenes, Avui dilluns Programa incompetible. «Historia de una madre» 1000 m. Nordisk. «Las Damas negras», 700 Ambrosio. «Juramento piadoso» 500. «El Leonal». Ultim dia de «La Mujer Detective» 500 m. «Actualidades Gaumont N. 41», «Entre la espada y la pared» y altres varies. Demá dimars día de Moda. Grans estrenes.

IDEAL CINE

Bonic programa d'estrenes, entre elles, les hermosissimes pelícoles «La Atracción del fango», 600 m. Gaumont. «Historia de una madre» 1000, Nordisk, «Actualides 41. etz.

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDIAL PALACE. — Concerts Santos tots els dies. Coberts desde pessetes 3'50 Els divendres, bouillabaise. Dissabtes, mend correat y vegetarià.

Gran Teatre Espanyol, Tertulia Catalana

S'obra un abonament a 4 dijous nit de Moda comensant el dia 17. L'abonament está obert al magatzem de òptica de Ferràn Arruga. Jaume I 14, y a la comptaduría del Teatre.

Tertulia Catalanista

La Tertulia Catalanista, després de 28 anys de actuar sense interrupció en els teatres d'aquesta ciutat, se veu obligada enguany a suspendre ses funcions, per no poder oferir, amb les degudes garanties una temporada completa de Teatre Ca alí.

Al fer avinent això als seus abonats y demés concorrents a ses vetllades, ha de cridarlo l'atenció pera que no's deixin sorprende amb titols semblants que res tenen que veurer ni amb la Tertulia Catalanista, ni amb cap absolutament dels elements que la composen.

Botlletí comercial

13 Octubre de 1912

VINS

Informació de la casa Arnó, Maristany y C.ª

El final del período de veremes va transcorreguent en les regions tardíues amb relativa animació en els preus, especialment en la Manxa aont els raims blancs s'han arribat a pagar a 9 y fins en alguns pobles a 10 cts. el kg. En Utiel están llestos d'aquesta campanya havent obtingut un rendiment satisfactori amb bones calitats y malgrat les darreres plujes els mostes han tingut bon grau.

En les nostres comarques si segueixen fent forses negocis, portant aquest moviment molta fermesa en els preus y cert retraiment en una bona part de la propietat esperanssada d'obtenir encara millors límits.

Els mercats francesos han mantingut aquells últims dies una animació extraordinaria y no obstant els anuncis d'una gran cullita que fan una part del seus diaris vinícols, els preus han sofert un alsa ben marcada cotitzantse ben sostinguts y sense tenir per ara apariencies de decaura.

Societats y Ferrocarrils

COMPANYIA DELS FERROCARRILS DE M. S. A.—Kilometres en explotació: Xarxa antiga, 2,945; Xarxa catalana, 719. Tota la Xarxa, 3,664.

Ingressos dels dies 1 al 10 setembre.

	1912 Ptes. Cs.	1911 Ptes. Cs.	Diferencia Pts. Cs.
Xarxa ant.	2.921,578'90	2.745,392'61	177,186'29
Xarxa cat.	1.011,383'98	847,523'38	163,857'76
Totals	3.932,971'94	3.591,917'97	341,053'99

Ingressos del 1 de janer al 10 de setembre.

	1912 Pts. Cs.	1911 Pts. Cs.	Diferencia Pts. Cs.
Xarxa ant.	88.478,341'20	81.206,419'68	7.271,921'52
Xarxa cat.	24.068,817'01	21.488,895'34	2.579,551'67
Totals	92.547,188'21	82.695,313'02	9.851,873'19

Barcelona, 11 de octubre de 1912.—El secretari del Comité, *Felip Blanc*.

TRAMVIA O FERROCARRIL ECONOMIC DE MANRESA A BERGA

Productes del mes de setembre:

1912 (kilómetres explotats, 72) Pessetes 121,339'82

1911 (kilómetres explotats, 72). Pessetes 120,985'38

Diferencia en més en 1912.... Pessetes 00,345'44

Productes desde primer de janer al 30 de setembre

1912 (kilómetres explotats, 72). Pessetes 1129'709'09

1911 (kilómetres explotats, 72). Pessetes 1031,157'91

Diferencia en més en 1912.... Pessetes 95'551'17

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 bis.

Gran Diploma de Honor y 10 Medallas

RELOJ ORION A FIRMACION CRONOMÉTRICA

VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

David Ferrer & Companyia - (S. en C.)

CALOR Moderns radiadors de vapor per gas.

FRED... Màquines frigorífiques y pera fer glas

FOC..... Bombes y material pera bombers.

AIGUA Instalacions pera aixecarne.

Carrer de Corts, núm. 586 - Barcelona.

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetas al mes Carrer del Brull, núm. 70, entresol, primera

Perllongació de l'existencia

RETRASSAR LA VELLESA Y LA MORT: VISTA-RICA

Demani vostè en farmacies, droguerías y centres de venda avui mateix y fullegi ni Vista Rica o un a aquesta Institució el notable llibret «HABLA EL MAESTRO» y gosará de bona salut, sense metges ni medicaments y el malalt se veu avia lliure de la malaltia, indisposició o dolencia. D'aquest precios notable estudi eminentment pràctic queda un reduit nombre d exemplars que s'en tregaran gratis als primers solicitants.—*Previsencia*, 61, «LA SALUD», Barcelona.

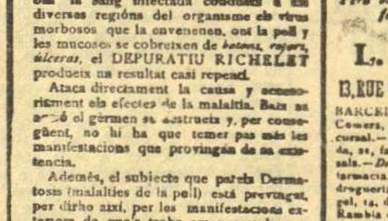

Fornitures, Eines, Llimes y Laminadors pera Rellotgers, Plators y Gravadors

Torns y útils de precisió *G. Boley* pera mecànics y rellotgers.

Rodes y pesses de recanvi pera tota classe de rellotges

Renovirin, líquit pera netejar amb rapidesa y economía els objectes d'or, plata y metall.

ENRIC CORTADA Baixada Sant Miquel, 5 Barcelona

LA PELL LA SANG

La medecina depurativa racional és un medicament qual importancia ningú ignora. No vull pas parlar, naturalment, dels fantastics medicaments que surten cada dia y que s'anuncien per propaganda més o menys falaguera. Aquests són més perillosos que utils.

Vull parlar d'una medecina séria, científica, tenint per resultat, no solament purgar la sang dels Humors (materies agres) dels Virus, que l'han invadida; sino també reconstituirla per dirho así, clarificarla, tornarli sa composició normal y posarla a cobert de tota corrupció ulterior.

En les malaltíes de la pell, per exemple, que's manifesten per

BOTONS, HUMORS, ECZEMES, FLORONCOS, BRIANS, SARPULLIDOS, ROJORS, PICORS, APOSTEMES, MALALTIES DE LA PELL DEL CAP, SUPURACIONS DEL NAS Y DE LES ORELLES

ont la sang infectada condueix a les diverses regiónes del organisme els virus morbosos que la envenenen, ont la pell y les mucoses se cobreixen de *botons, rojors, úlceras*, el DEPURATIU RICHELET produeix na resultat casi repead.

Ataca directament la causa y acessoriament els efectes de la malaltia. Bats ne aquell el gèrmen se destrueix y, per consegüent, no hi ha que temer pas más les manifestacions que provingún de su existencia.

Además, el subiects que patexi Dermatosis (malaltíes de la pell) está previngut, per dirho así, per les manifestacions exteriors de que's troba amenassat de perturbacions internes, lligades pel seu mateix origen a les que's produeixen en la superficie de la pell. Això és com una advertencia característica que és precis tenir present.

No es superflu dir que tal advertencia no és atesa en la majoria del casos, mentres que seria tant fácil y momentani, per l'emplen del

TRACTAMENT RACIONAL DEPURATIU

desfuse d'un cop, d'una incomoditat exterior desagradable y d'un mal interior molt temible. Una vegada acabat el tractament, la sang viciada no solament está purificada, sinó que está regenerada.

Además de la certesa de curació, el DEPURATIU RICHELET encara ofereix ventatges preciosos. Aquestes consisteixen ab la simplicitat del tractament que no exigeix ni descans, ni paralisació del treball.

Totes les persones que necessitin refrescar, purificar, clarificar la sang y despallarla dels humors que conté, han de fer ús d'aquest depuratiu, y así evitaran els gastos de medicaments y tractaments sense resultat que anuncien per tot arreu.

Tots els assaigs han tingut bon éxit, y no s'ha produit jamai una recaiguda després de la curació.

El preu del tractament és proporcionat a totes les condicions de la fortuna.

Hi ha també un tractament per les criatures de 3 fins a 16 anys.

El senyor RICHELET acaba d'installar dipòsits del séu tractament a totes les farmacies y drogueries d'Espanya.

Un follet, en llengua castellana, tractant de les malaltíes de la pell, ha d'ésser remés *gratuitament* pels dipositaris a tothom que'l demani.

Pero obtenir també gratuitament aquest follet, basta dirigirse al senyor

L. RICHELET

13, RUE GAMBETT A, A SEDAN, (FRANSA)

BARCELONA — *Srs. Vicens Ferrer y C.ª*, Comers, 8o, farmacia y drogueria y la seva sucursal.—*Srs. fills de J. Vidal y Ribas*, Moncada, 22, farmacia y drogueria y les seves sucursals.—*Dr. Andreu*, Rambla de Catalunya, 90, farmacia. — *Srs. Ursach y C.ª*, Moncada, 20, drogueria.—*Srs. Rinder y Parés*, Porta de l'Angel, 14, drogueria.—*D. Josep Sigalés Ritalelle*, Rambla de les Flors, 4, farmacia. (Centre de especifica. — *D. Antoni Serra*, farmaceutic.

URALITA ROVIRALTA

PERA TEULADES

ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN

Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos

ROVIRALTA & C.º, ENGINYERS

Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664

Direcció telegràfica y telefònica: "URALITA" - Barcelona

MARIN — OPTIC

Gran assortit en gafes y lentes de cristall de roca de primera classe, a 6 PESSETAS. Lentes d'aigua cristali insuparable. Preus reduits. Se serveixen amb exactitut y rapidesa els encàrrecs dels senyors metges y oculistes. — Se garantisen els objectes.

ARCS, 3 (JUNT A LA PLASSA NOVA)

DINER en 2.ª hipoteca, usdefruits y parts indivises, y sobre generes, pianos, carruatges y tota garantia que convingui. Rambla de Santa Mònica, 4, entresol.

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors desde'l 3 per 100 anyal, en illa tres, propietaris, industrials y comerciants desde'l 1 1/2 per 100 al mes.

El doble de son valor se paga l'or, plata, platino y dentadures. Plassa Bonsuccés, 2.

Herpes (Brians)

LA POMADA y ESSENCIA ANTI-HERPETIQUES de BORTA, preparadas pa Borrell, curen d'una manera prodigiosa els brians y demés malaltíes de la pell per inveterades que siguin. Són tan grans les virtuts d'aquestos remeis, que s'usan curat a nombrosas persones que tenien molt arrelats els brians y que cada estiu tenian de pendre banys d'aigües sulfuroses, sense lograr curarse.

Unic dipòsit: Farmacia Borrell, COMTE DE L'ASSALT, NUMERO 52 cantonada al carrer de Sant Ramón.

PAL-LAS DICCIONARI ENCICLOPÈDIC MANUAL en cinc idiomes

CINC DICCIONARIS EN UN

per pessetes 10

Tamany 16 per 22 — 1,526 planes — 4,000 gravats — 165,000 veus

Diccionari complet de la Llengua espanyola, amb les equivalencies franceses, angleses, alemanyes y italianes. — Diccionari Biogràfic, Geogràfic y Històric. — Diccionari Francès-Espanyol, Anglès-Espanyol, Alemany-Espanyol y Italià-Espanyol. — Conjugació dels verbs en espanyol, francès, anglès, alemany y italià. — Indispensable a tots el professors, alumnes, comerciants, dependents de comers y banca, periodistes, abogats, metjes, arquitectes, secretaris d'Ajuntament y de Jutjat, y en general a tots els que llegeixin o aprenguin idiomes.

Se ven en totes les llibreries d'Espanya y a casa l'editor, Joaquim Horta, Méndez Núñez, 3 y 5

Capital social 1.000,000 de pessetes — POMPES FUNEBRES SOCIETAT ANONIMA — Quaranta Sucursals amb telefon

LA NEOTAFIA

Central: RAMBLA DE CATALUNYA, 29. -- Oficines, fábrica, tallers, etc.: CAMPO SAGRADO, 24

Unica empresa d'Espanya que posseeix fabricació de tots els articles y adornaments que s'utilisen en son ram

Esquelas mortuorias

SE REBEN

A l'Administració fins a les dos de la nit — A l'Imprempta fins a les sis de la matinada

PREUS Y TARANY, SEGONS CATALEG